

Projekt został zrealizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 – 2020

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017-2023

www.gminawagrowiec.pl

Spis treści

Rozdział I Wprowadzenie.....	3
Rozdział II Diagnoza obszaru zdegradowanego, obszaru rewitalizacji i opis ludności	6
Rozdział III Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	71
Rozdział IV Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk	73
Rozdział V Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	74
Rozdział VI Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	80
Rozdział VII Mechanizmy integrowania działań służących realizacji celów rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	98
Rozdział VIII Mechanizmy włączenia interesariuszy rewitalizacji w proces rewitalizacji.....	107
Rozdział IX System wdrażania i monitorowania programu rewitalizacji	113
Rozdział X Ramy finansowe i czasowe realizacji Programu	121
Rozdział XI Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.....	126
Rozdział XII Spis ilustracji.....	127

Rozdział I Wprowadzenie

Niniejszy rozdział opisuje wprowadzenie do Lokalnego Programu Rewitalizacji wyjaśniając pojęcie rewitalizacji, obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, pokazując poszczególne etapy formalne pracy nad Programem. W rozdziale znajduje się syntetyczna informacja o zaplanowanych projektach rewitalizacyjnych. Rozdział ma cel streszczenia zarządczego i pokazuje również kluczowe rozstrzygnięcia w ramach programu. W rozdziale znajduje się również informacja o przeprowadzeniu analizy jej zapisów pod kątem spełnienia kryteriów kwalifikujących do oceny oddziaływania na środowisko i jej wynikach oraz wynik uzgodnień w sprawie konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w przypadku obowiązku jej przeprowadzenia.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wągrowiec na lata 2017-2023 (zwany dalej „Programem”, „programem rewitalizacji”) stanowi wieloletni program działań o charakterze gospodarczym i społecznym, dotyczący gospodarki przestrzennej i urządzeń technicznych, zmierzający do wyprowadzenia danego obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej oraz stworzenia warunków do jego dalszego rozwoju, realizowany przez różne podmioty, zgodnie z określonym harmonogramem czasowym i finansowany z różnych źródeł, opracowany, przyjęty i koordynowany przez Gminę. Podstawą przyjęcia Programu był art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*. Program uwzględnia również *Zasady programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+* opracowane przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, od 1 stycznia 2024 r. jedyną podstawą realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w gminach będzie gminny program rewitalizacji przyjęty uchwałą Rady Gminy zgodnie z wymogami wskazanymi w ustawie o rewitalizacji. Z uwagi na przygotowanie Programu na podstawie *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* przyjęto okres obowiązywania Programu na lata 2017-2023. W celu opracowania diagnozy społeczno-gospodarczej oraz wyznaczenia na tej podstawie obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji, opracowania map zawierających wskazanie granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz przygotowania projektu Programu Gmina prowadziła działania z pomocą ekspertów zewnętrznych w formule partycypacyjno-ekspertkiej. W ramach prac analitycznych zrealizowano liczne narzędzia i techniki badawcze i aktywizujące mieszkańców Gminy tj. analiza statystyczna obejmująca wskaźniki dla poszczególnych obszarów problemowych, wizualizacja danych na podkładzie i opracowanie map, wywiady kwestionariuszowe PAPI z mieszkańcami, spacery studyjne, spotkania z mieszkańcami, badanie internetowe CAWI, warsztaty rewitalizacyjne oraz działania informacyjno-promocyjne dotyczące Programu. Doświadczenia z prac terenowych i badań obejmujących również interesariuszy rewitalizacji pozwoliły na sformułowanie propozycji systemu wdrażania i monitorowania Programu z uwzględnieniem mechanizmów włączenia interesariuszy na etapie realizacji Programu.

Przygotowanie Programu zrealizowane zostało w ramach projektu pn. *Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wągrowiec na lata 2017-2023*. Dotacja współfinansowana była w 85% ze środków Unii Europejskiej z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 w ramach projektu pn.: *Wsparcie dla programów rewitalizacji gmin w ramach perspektywy finansowej 2017-2020* oraz w 15% z budżetu państwa. Ponadto zadanie współfinansowane było ze środków budżetu Gminy Wągrowiec.

W dniu 29 listopada 2016 r. Rada Gminy Wągrowiec podjęła Uchwałę Nr XXXIV/242/2016 w sprawie przystąpienia do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wągrowiec na lata 2017-2023 r. W dniu 8 lutego 2017 r. Zarządzeniem Nr 12/2017, Wójt Gminy Wągrowiec powołał Zespół ds. Rewitalizacji. Zespół powoływany został na czas przygotowania i realizacji Programu. Zespół był społecznym organem konsultacyjnym Wójta Gminy Wągrowiec, który współpracował ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym w szczególności ze społecznością obszaru rewitalizacji.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

Ważnymi elementami źródłowymi dającymi podstawę opracowań Programu była analiza celów dokumentów strategicznych określających kierunki rozwoju Gminy oraz dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym i krajowym. W ramach prac analitycznych dokonano oceny adekwatności celów Programu z dokumentami lokalnymi obowiązującymi na potrzeby poprzedniej perspektywy finansowej tj. Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2003-2015. Gmina rozpoczęła pracę nad opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2017-2024; prace nie zostały jednak zakończone na dzień opracowywania Programu. W ramach pracy uwzględniono również zapisy Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wągrowiec z 2015 roku dotyczące kierunków w zakresie ochrony ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w gminie Wągrowiec oraz wyznaczenia obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji; Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wągrowiec na lata 2014-2020¹, jak również Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Wągrowiec na lata 2016-2019. Planując działania rewitalizacyjne uwzględniono oczekiwania mieszkańców ujęte w Planach Odnowy Miejscowości. Uwzględnienie zapisów Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Wągrowiec na lata 2016-2019. W ramach analizy programów o znaczeniu ponadlokalnym analizie poddano dokument Strategię Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020² oraz Strategią Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego na lata 2001-2020³, a także Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Z uwagi na członkostwo gminy w organizacjach dysponujących unijnymi środkami pomocowymi w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020 poddano analizie również *Strategię Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2023 Stowarzyszenie „Dolina Welny”⁴* oraz *Lokalną Strategię Rozwoju na lata 2016 - 2023 Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „7 Ryb”⁵*.

Na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gmina podzielona została na poszczególne jednostki urbanistyczne obejmujące obszar sołectw i miejscowości. Podział ten podyktowany był podziałem administracyjnym gminy i zapisami *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wągrowiec*. Na podstawie analizy danych wskazano na występowanie natężenia problemów społecznych na ośmiu podobozarach składających się na obszar rewitalizacji:

- **Podobszar rewitalizacji I. Kamienica**
- **Podobszar rewitalizacji II. Łekno**
- **Podobszar rewitalizacji III. Nowe**
- **Podobszar rewitalizacji IV. Przysieczyn**
- **Podobszar rewitalizacji V. Runowo**
- **Podobszar rewitalizacji VI. Sienno**
- **Podobszar rewitalizacji VII. Żelice**

Obszar rewitalizacji obejmuje nie więcej niż 20% powierzchni gminy i zamieszkiwany jest przez 2744 mieszkańców, co stanowi 22,40% ogólnej liczby ludności gminy (12 251 mieszkańców).

¹ Uchwała nr LIII/448/2014 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 2 września 2014r. w sprawie Uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wągrowiec na lata 2014-2020

² Wielkopolska 2020. Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020, Załącznik do Uchwały NR XXIX/559/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 roku

³ Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego na lata 2001-2020 uchwałą Rady Powiatu Wągrowieckiego nr XXVIII/139/2001 z dnia 8 marca 2001r.

⁴ Obszar Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2023 Stowarzyszenia „Dolina Welny” obejmuje powiat chodzieski: Margonin (gmina miejsko – wiejska), powiat gnieźnieński: Kiszewo (gmina wiejska), powiat obornicki: Rogoźno (gmina miejsko – wiejska) oraz powiat wągrowiecki: Damasławek (gmina wiejska), Golańcz (gmina miejsko – wiejska), Mieścisko (gmina wiejska), Skoki (gmina miejsko – wiejska), Wapno (gmina wiejska), **Wągrowiec (gmina wiejska)**.

⁵ Obszar Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2016 - 2023 Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „7 Ryb” obejmuje gminy: **Wągrowiec (gmina wiejska)**, Oborniki, Skoki, Koszkowo, Rogoźno, Margonin, Szamocin, Golańcz, Wyrzysk.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

W ramach Programu zidentyfikowano sześć przedsięwzięć rewitalizacyjnych składających się z poszczególnych projektów rewitalizacyjnych:

- **Przedsięwzięcie 1.** Średniowieczny układ urbanistyczny Łekna – świadectwo historii i źródło rozwoju - realizowane na Podobszarze rewitalizacji II. Łekno
- **Przedsięwzięcie 2.** Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do wysokiej jakości usług publicznych - realizowane na Podobszarze rewitalizacji II. Łekno
- **Przedsięwzięcie 3.** Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym - realizowane na Podobszarze rewitalizacji I. Kamienica, V. Runowo, VI. Sienno, VIII. Żelice, IV. Przysieczyn
- **Przedsięwzięcie 4.** Ośrodek edukacji ekologicznej w Nowym miejscu o szczególnym znaczeniu dla zaspakajania potrzeb mieszkańców wsi - realizowane na Podobszarze rewitalizacji III. Nowe
- **Przedsięwzięcie 5.** Zrewitalizowany dworzec w Przysieczynie fundamentem działalności podmiotu ekonomii społecznej oraz możliwości włączenia społecznego mieszkańców - realizowany na Podobszarze rewitalizacji IV. Przysieczyn.

Działania rewitalizacyjne będą miały na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz ożywienie gospodarcze i społeczne danego obszaru przyczyniające się do ograniczenia ryzyka ubóstwa i wykluczenia społecznego na tych terenach. Łączna wartość projektów rewitalizacyjnych zaplanowanych do realizacji w ramach Programu wynosi ponad 17,7 mln zł w latach 2017-2023.

Celem głównym programu rewitalizacji będzie Aktywizacja mieszkańców i włączenie w celu podniesienia jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz gminy z uwzględnieniem ich potrzeb społecznych, gospodarczych, kulturalnych i rekreacyjnych. Cel główny realizowany będzie przez trzy cele szczegółowe:

- **Cel szczegółowy 1** – Włączenie społeczne i gospodarcze mieszkańców obszaru rewitalizacji
- **Cel szczegółowy 2** - Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez poprawę infrastruktury obszaru rewitalizacji
- **Cel szczegółowy 3** - Podniesienie poziomu edukacji i budowanie tożsamości kulturowej mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury obszaru rewitalizacji.

Planuje się pozyskiwanie środków zewnętrznych na zidentyfikowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Ze względu na silne powiązanie proponowanych działań rewitalizacyjnych z możliwością ubiegania się o finansowanie ze środków unijnych, szczególny nacisk położony został na inwestycje planowane do realizacji w perspektywie finansowej 2014-2020. Program ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS, EFRROW i EFMiR oraz innych publicznych) łącząc aspekty społeczne oraz ekonomiczne, przestrzenne, techniczne, środowiskowe lub kulturowe związane zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem, stosownie do lokalnych uwarunkowań. Głównym źródłem finansowania działań rewitalizacyjnych będą środki WRPO 2014+ działania 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojennych (PI 9b).

Program nie spełnia przesłanek określonych w art. 46 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, a co za tym idzie nie jest dokumentem wymagającym przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Zgodnie z przepisami ww. ustawy zaplanowano uzgodnienie odstąpienia od konieczności przeprowadzenia OOS Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Poznaniu i Wielkopolskim Państwowym Inspektorem Sanitarnym.

Rozdział II Diagnoza obszaru zdegradowanego, obszaru rewitalizacji i opis ludności

Niniejszy rozdział opisuje diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych oraz zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia oraz lokalne potencjały występujące na terenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji. W rozdziale znajdują się mapy poszczególnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych analizowanych w ramach pogłębionej analizy sytuacji gminy, mapy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Diagnoza obszaru opisuje najważniejsze kwestie, na które może mieć wpływ realizacja Programu. Ponadto przeprowadzona analiza wskazuje również na najważniejsze problemy i potrzeby z jednej strony, a z drugiej strony wskazuje na zasoby i potencjał obszaru diagnozowanego. W trakcie prowadzenia prac analitycznych uzasadniono dobór kluczowych grup docelowych i obszarów interwencji oraz przedstawiono wewnętrzną spójność obszaru nie tylko pod względem administracyjnym, ale przede wszystkim historycznym i kulturowym. Opis diagnozy został podzielony na uwarunkowania społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne. Analiza stanu istniejącego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji została opracowana na podstawie danych dostępnych w bazach GUS oraz danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu, Komendy Powiatowej Policji w Wągrowcu, Powiatowego Urzędu Pracy w Wągrowcu oraz Referatów Urzędu Gminy.

Dane dotyczące diagnozy pochodzące z BDL GUS dotyczą lat 2010 – 2015. Przyjęcie danego okresu analizy jest ważne ze względu na uchwycenie tendencji pewnych zjawisk demograficznych i społecznych. Dane gminne i inne dane opracowane dla poszczególnych uwarunkowań to dane pochodzące z końca 2016 roku i początku 2017 roku, aby na ich podstawie można było wyznaczyć obszary rewitalizacji. **Dane odnoszą się do 12 251 mieszkańców gminy zamieszkałych na koniec 2016 roku w 43 sołectwach.** Ponadto istotnym źródłem informacji wykorzystanym w analizie były analizy badań ankietowych wykonanych na zlecenie Gminy Wągrowiec. Tak zdefiniowana diagnoza obszaru została poddana konsultacjom z mieszkańcami obszaru rewitalizacji podczas spotkań zrealizowanych w każdym z podobszarów i była przedmiotem pracy Zespołu ds. rewitalizacji.

Wyznaczając obszar rewitalizacji dokonano obliczenia syntetycznego wskaźnika „społecznego” dla **poszczególnych jednostek urbanistycznych**. Podział na jednostki urbanistyczne w postaci sołectwa lub miejscowości uwzględniał podział administracyjnych Gminy Wągrowiec na 43 sołectwa. Jednostki te występują w układach zwartych lub luźnych. Zwartych układów jest niewiele, należą do nich: Przysieczyn, Rgielsko, Łekno i Kobylec. Pozostałe jednostki osadnicze charakteryzują się luźnym układem zabudowy lub wręcz jej rozproszeniem. Na podstawie danych o problemach społeczno-gospodarczych opracowano **Index of Multiple Deprivation**, czyli syntetyczny wskaźnik degradacji. W dalszej kolejności dokonano analizy występowania przynajmniej jednego z dodatkowych problemów/wskaźników kryzysowych odnoszących się do, co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Na tym etapie pracy dokonano analizy występowania, co najmniej jednego z problemów (tj. poziomu wskaźników odbiegających od średniej gminy), co pozwoliło na wskazanie obszaru rewitalizacji. Ostatnim elementem stanowiącym o wyznaczeniu danego obszaru rewitalizacji było istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy. Element ten został poddany szczegółowej analizie podczas konsultacji społecznych.

Finalnie, dokonano analizy spełnienia warunków wskazanych w Wytocznych dot. rewitalizacji oraz ustawie o rewitalizacji, warunkujących wyznaczenie obszaru rewitalizacji, który nie może obejmować łącznie terenów o powierzchni większej niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

Analizując liczbę ludności zamieszkującej podobszary, warto wskazać, iż obszar rewitalizacji został określony w miejscowościach które uzyskały najwyższą liczbę punktów w skali IMD. Jednakże objął głównie takie obszary, które posiadają największy poziom zdegradowania społecznego, przestrzenno- funkcjonalnego, technicznego oraz środowiskowego i gospodarczego.

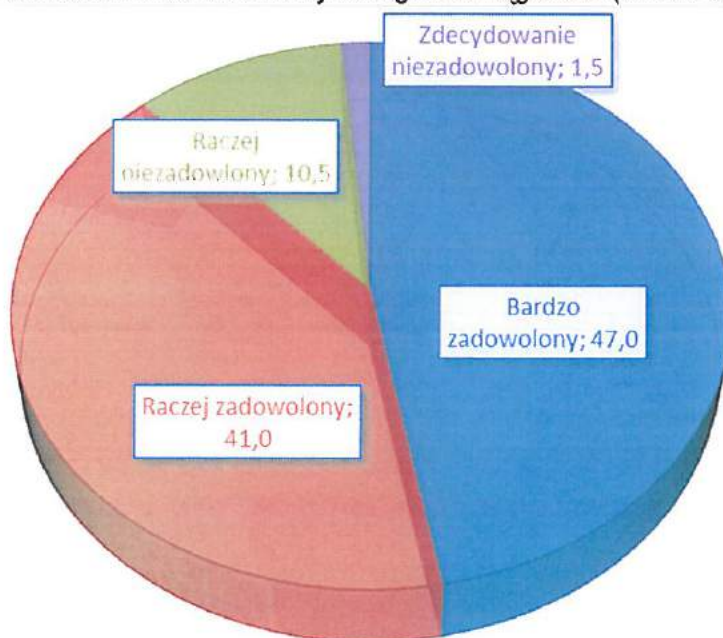
Informacje ogólne

Gmina Wągrowiec położona jest ok. 60 km od Poznania i należy do województwa wielkopolskiego i powiatu wągrowieckiego. Gmina Wągrowiec jest gminą wiejską, ma charakter rolniczy. Gmina sąsiaduje od wschodu z gminą Damasławek, od północy z gminami Budzyń, Margonin i Gołańcz, od zachodu z gminą Rogoźno, od południa z gminami Skoki i Mieścisko. Na koniec 2016 roku Gminę zamieszkiwało 12 251 mieszkańców. Powierzchnia gminy wynosi 347,75 km².

Uwarunkowania społeczne

W ramach badań kwestionariuszowych z mieszkańcami badani poproszeni zostali o określenie stopnia zadowolenia z życia w gminie Wągrowiec. **Zdecydowana większość mieszkańców (88%) wskazała, że jest zadowolona z jakości życia w gminie.** Wskaźnik osób niezadowolonych oscyluje w okolicach 12%. Należy jednak podkreślić, że osób bardzo niezadowolonych jest tylko 1,5%, natomiast bardzo zadowolonych aż 47% osób.

Wykres 1 Ocena zadowolenia mieszkańców z życia w gminie Wągrowiec (dane w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego PAPI mieszkańców Gminy Wągrowiec, N=300, luty 2017

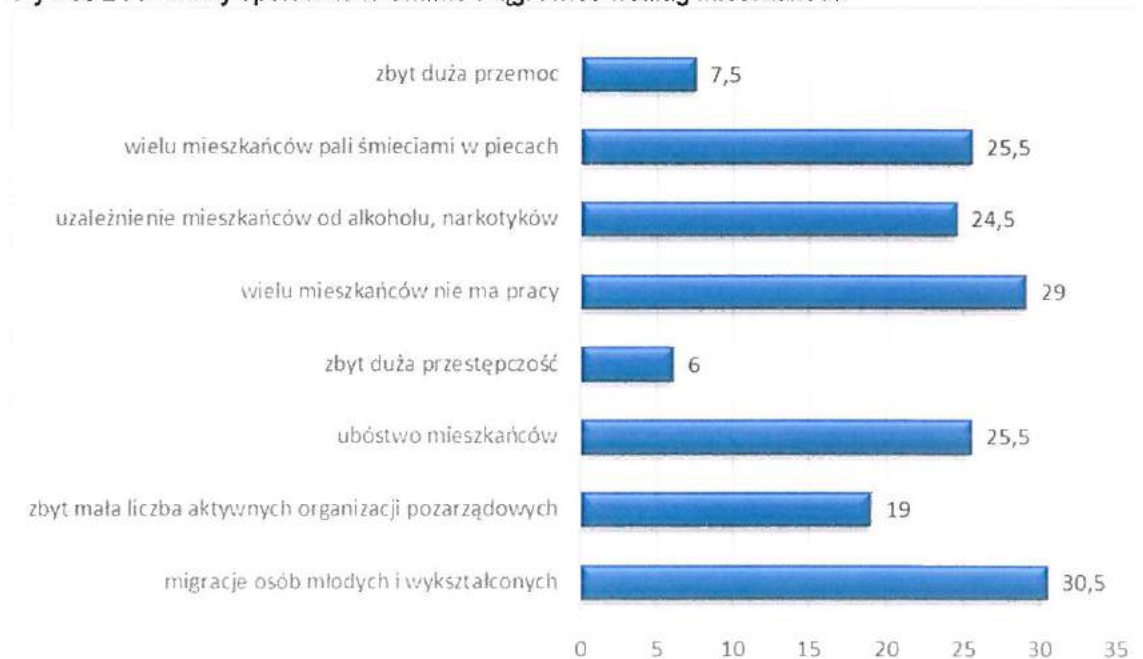
Kwestie, które są oceniane jako negatywne oraz, które mogą wpływać na niezadowolenie mieszkańców to różnorodne problemy społeczne. Głównym problemem według mieszkańców Gminy Wągrowiec są migracje osób młodych (30,5%) oraz brak pracy wśród mieszkańców (29%), które w efekcie wpływają na poczucie ubóstwa wśród mieszkańców (25,5%). Kolejnym aspektem, który może powodować niezadowolenie to zanieczyszczenia środowiska spowodowane niską dbałością o ekosystem, a w szczególności zanieczyszczenia powietrza spowodowane paleniem śmieci w piecach (25,5%). Niepokojący problem to również sięganie przez mieszkańców gminy po alkohol i narkotyki, ponieważ 24,5% respondentów zauważa te uzależnienia. Są to problemy ściśle ze sobą skorelowane. Ubóstwo oraz migracje osób młodych i wykształconych mogą wynikać z braku pracy, a brak pracy powodował będzie ucieczkę w używki. Najmniej widocznym problemem według badanych jest

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

przestępczość (6%) zbyt duża przemoc (7,5%) oraz zbyt mała liczba organizacji pozarządowych (19%). Ponadto jednym z przejawów ubóstwa jest również palenie śmieciami, gdyż mieszkańców nie stać na tradycyjny opał. Problemy społeczne występujące w gminie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 2 Problemy społeczne w Gminie Wągrowiec według mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego PAPI mieszkańców Gminy Wągrowiec, N=300, luty 2017

Analizując strukturę demograficzną gminy Wągrowiec możemy zauważyć, że nieznacznie z roku na rok maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. Jest to tendencja ogólnopolska. Jednakże w Gminie nie jest to liczba, która mogłaby obecnie niepokoić. Wyraźnie zwiększa się liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Z jednej strony jest wtedy szansa, że osoby w wieku produkcyjnym wymienią starsze pokolenie na rynku pracy, z drugiej strony jednak zwiększająca się liczba seniorów generuje potrzeby związane z zapewnieniem im odpowiedniej opieki, aktywizacji społecznej. Należy pamiętać o tym, że oprócz opieki medycznej seniorzy potrzebują posiadać poczucie kontroli nad otaczającą ich rzeczywistością, co można im zapewnić poprzez angażowanie ich w wielorakie działania również na rzecz ich samych, a także na rzecz Gminy jako formy rozwoju społeczności lokalnej.

Tabela 1 Struktura demograficzna mieszkańców gminy Wągrowiec

Lata	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym		Liczba osób w wieku produkcyjnym		Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	
		%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba
2010	11 728	19,43	2 278	68,67	8 054	11,9	1 396
2011	11 774	19,42	2 287	68,21	8 032	12,35	1 455
2012	11 922	19,34	2 306	67,92	8 098	12,73	1 518
2013	12 059	19,24	2 321	67,66	8 159	13,09	1 579
2014	12 048	18,92	2 280	67,53	8 136	13,54	1 632
2015	12 142	18,91	2 297	66,97	8 132	14,1	1 713

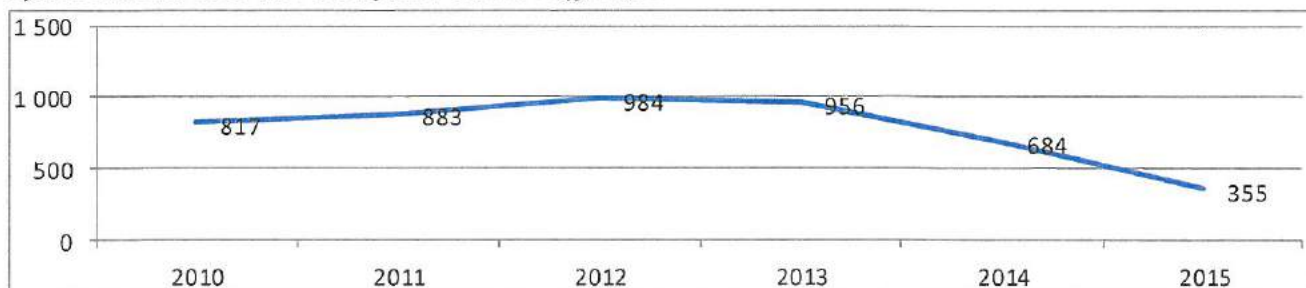
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

Dane dotyczące liczby osób bezrobotnych wskazują, że na przestrzeni lat liczba ta spadła. Może to być również efektem wyżej wspomnianej wymiany pokoleniowej na rynku pracy. Jednakże należy pamiętać również o tym, że jest to liczba wskazująca na osoby bezrobotne, ale zarejestrowane. Zjawisko bezrobocia ukrytego jest powszechne i należy mieć też na uwadze, że nie wszystkie osoby, które nie mają formalnego zatrudnienia rejestrują się w Urzędzie Pracy. Należy również przypuszczać, że osoby bezrobotne i niezarejestrowane mogą zasilać nieformalny rynek pracy (praca w szarej strefie, praca „na czarno”).

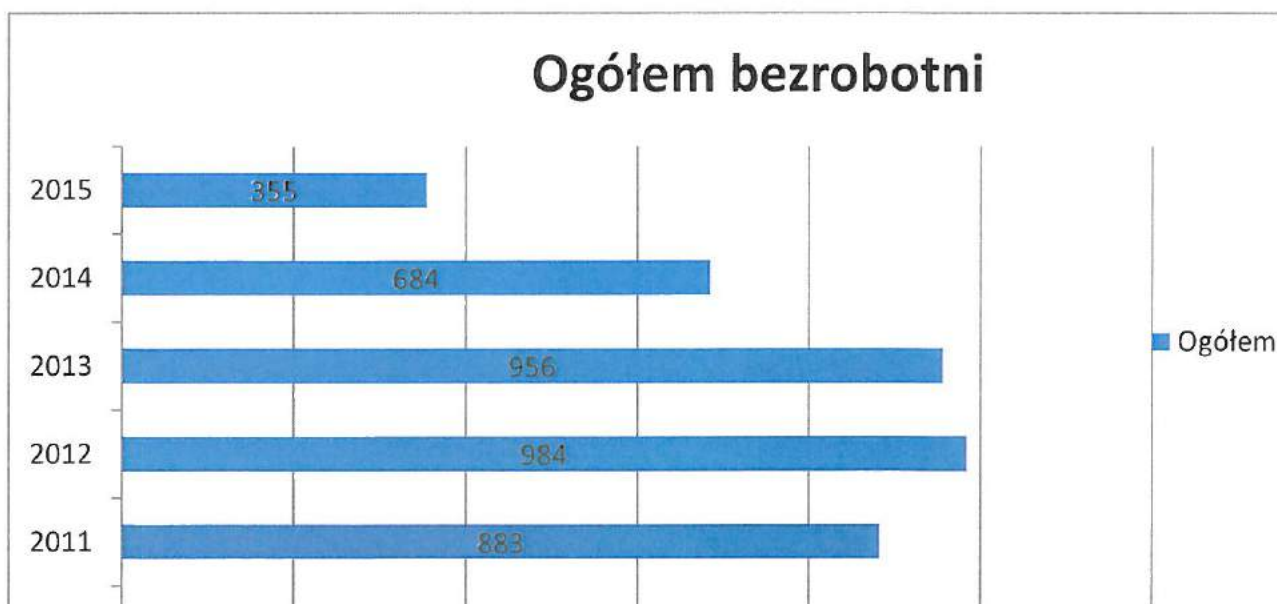
Wykres 3 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Wągrowiec

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Poniższy wykres ukazuje również odsetek bezrobotnych kobiet i mężczyzn oraz liczbę osób pracujących na 1000 osób. Na przestrzeni lat zmniejszyła się ogólna liczba osób bezrobotnych. Szczególny nacisk należy położyć na liczbę bezrobotnych kobiet w stosunku do bezrobotnych mężczyzn. Polski rynek pracy generalnie charakteryzuje się większym udziałem procentowym bezrobotnych kobiet. Długotrwale bezrobocie kobiet przyczynia się do poczucia braku bezpieczeństwa w związku z często trudną sytuacją finansową. To z kolei może przyczyniać się to redefinicji planów związanych z założeniem rodziny. Ważna jest aktywizacja bezrobotnych kobiet zarówno tych, które doświadczają braku pracy długotrwale jak i tych, które decydując się na macierzyństwo i po urlopie związanym z opieką nad dzieckiem nie mogą odnaleźć się na rynku pracy.

Wykres 4 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Wągrowiec

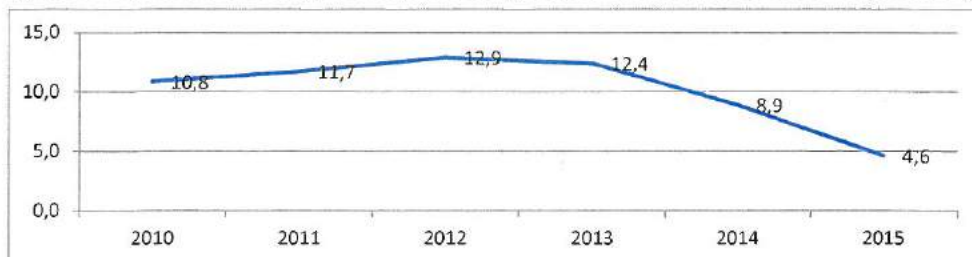
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Można również zauważyć zmniejszającą się na przestrzeni lat liczbę osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

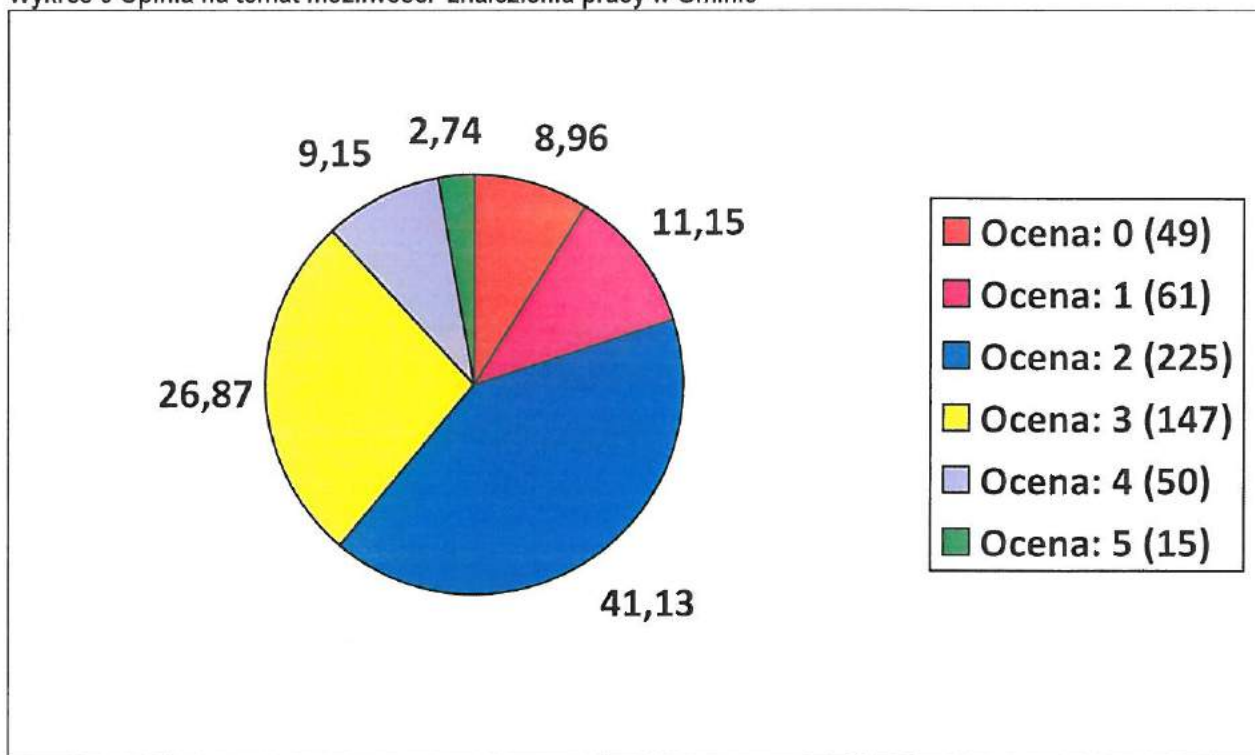
Wykres 5 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analizując problem dostępu do rynku pracy należy w analizie wziąć również pod uwagę opinie mieszkańców Gminy Wągrowiec, którzy w badaniu ankietowym zostali zapytani m.in. o potrzeby i ocenę stanu aktualnego w Gminie ze względu na wiele wymiarów⁶. Mieszkańcy zostali zapytani o opinię na temat możliwości znalezienia pracy w Gminie. Swoją ocenę mogli umieścić w skali od 0 do 5 (0 – nie dotyczy, 1 – trudno powiedzieć, 2 – źle, 3 – dostatecznie, 4 – dobrze, 5 – bardzo dobrze). **Najwięcej wskazań dotyczyło oceny 2, czyli poniżej środka skali. Mimo spadku bezrobocia w Gminie, to w oczach mieszkańców Gminy możliwości znalezienia pracy są oceniane źle.** Opinia mieszkańców może determinować ich zachowania w przyszłości – może to spowodować odpływ młodzieży do większych miejscowości, a tym samym niechęć do zakładania rodziny będąc mieszkańcem Gminy.

Wykres 6 Opinia na temat możliwości znalezienia pracy w Gminie

Źródło: Opracowanie na podstawie danych ankietowych mieszkańców Wągrowca na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2016-2023, listopad 2016 r.

⁶ Badania ankietowe mieszkańców Gminy Wągrowiec prowadzone były na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2016-2023

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

Poniższa tabela przedstawia liczbę urodzeń w Gminie. Trzeba tutaj szczególnie zwrócić uwagę na zerową liczbę urodzeń w 2015 roku w sołectwie Bukowiec, Tarnowo Paluckie i Wiśniewo. Z trzech wymienionych, największą liczbą ludności charakteryzuje się Tarnowo Paluckie. W związku z tym zerowa liczba urodzeń jest zjawiskiem niepokojącym, pomimo tego, iż liczba urodzeń wzrasta w roku kolejnym. Liczba urodzeń w 2016 roku w dwóch największych pod względem liczby mieszkańców sołectwach – Kobyłcu i Łeknie w porównaniu z poprzednim rokiem nieco się zwiększyła. Jednakże wydaje się być ważne, aby w kontekście działań rewitalizacyjnych zwiększyć atrakcyjność poszczególnych miejscowości przede wszystkim pod względem infrastruktury technicznej i funkcjonalnej. Zapewnienie mieszkańcom dobrych jakościowo dróg, chodników, miejsc spędzania wolnego czasu oraz dostępu do kanalizacji może zwiększyć motywację mieszkańców miejscowości (Tarnowo Paluckie, Łekno, Kobylec) do założenia rodziny. Są to warunki, o których zakłada się, że decydują o zamieszkaniu w określonym miejscu.

Tabela 2 Liczba urodzeń w Gminie Wągrowiec w latach 2015 - 2016

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba ludności	Liczba urodzeń w 2015 r	Liczba urodzeń w 2016 r	Liczba urodzeń Wzrost +/- Spadek -/- lata 2015 - 2016
1	Bartodzieje	285	2	4	+2
2	Bracholin	79	2	1	-1
3	Brzeźno Stare	151	3	3	0
4	Bukowiec	108	0	0	0
5	Czekanowo	146	3	2	-1
6	Długa Wieś	150	1	1	0
7	Grylewo	493	6	12	+6
8	Kaliska	311	6	7	+1
9	Kaliszany	252	7	1	-6
10	Kamienica	222	2	3	+1
11	Kiedrowo	86	2	1	-1
12	Kobylec	741	7	10	+3
13	Kołybiec	42	1	0	-1
14	Koninek	92	1	0	-1
15	Kopaszyn	184	2	2	0
16	Krosno	125	1	2	+1
17	Ludwikowo	88	1	1	0
18	Łaziska	671	6	11	+5
19	Łekno	694	6	12	+6
20	Łęgowo	333	4	3	-1
21	Łukowo	369	6	4	-2
22	Nowe	261	2	2	0
23	Ochodza	382	6	10	+4
24	Oporzyn	91	4	1	-3

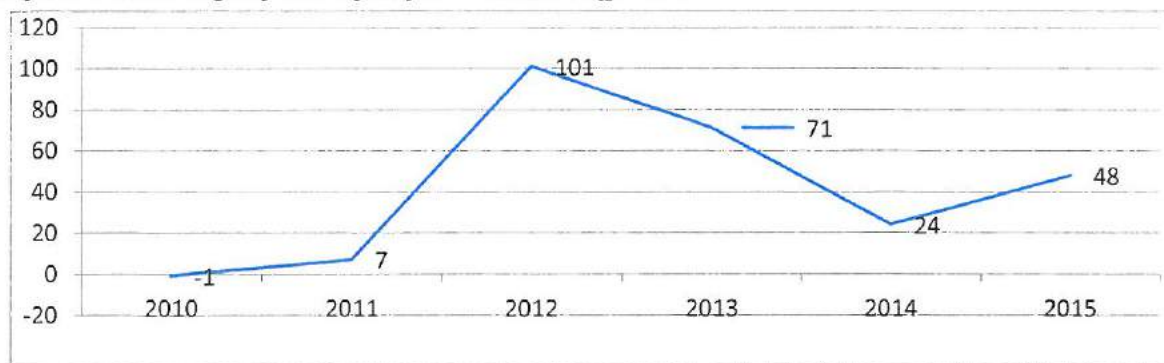
LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

25	Pawłowo Żońskie	343	6	3	-3
26	Potulice	483	5	6	+1
27	Przysieczyn	353	5	3	-2
28	Przysieka	120	2	0	-2
29	Rąbczyn	538	5	6	+1
30	Redgoszcz	202	3	1	-2
31	Rgielsko	355	3	3	0
32	Rudnicze	463	6	4	-2
33	Runowo	324	7	3	-4
34	Sarbka	87	1	2	+1
35	Siedleczko	269	3	2	-1
36	Sienno	318	4	5	+1
37	Tarnowo Pałuckie	172	0	3	+3
38	Toniszewo	122	2	3	+1
39	Werkowo	274	2	5	+3
40	Wiatrowiec	240	1	3	+2
41	Wiatrowo	568	8	4	-4
42	Wiśniewo	92	0	2	+2
43	Żelice	572	6	9	+3
		12 251	2,3	2,4	0,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Wągrowiec

Dane dotyczące salda migracji wewnętrznych dotyczą przemieszczania się mieszkańców w ramach granic gminy. Poniższy wykres pokazuje dość dużą mobilność mieszkańców w 2012 roku. Liczba salda migracji spada aż do 2015 roku. Przyczyną migracji wewnętrznych są m.in.: możliwość znalezienia pracy bądź dobrej pracy, zamieszkania w dobrym warunkach pod względem infrastruktury oraz zapewnienia sobie ogólnie dobrych warunków społecznych.

Wykres 7 Saldo migracji wewnętrznych w Gminie Wągrowiec

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

Analizując dane dotyczące korzystania z zasiłków rodzinnych można zauważyć, że na przestrzeni lat sukcesywnie spada liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci, a tym samym spada liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny.

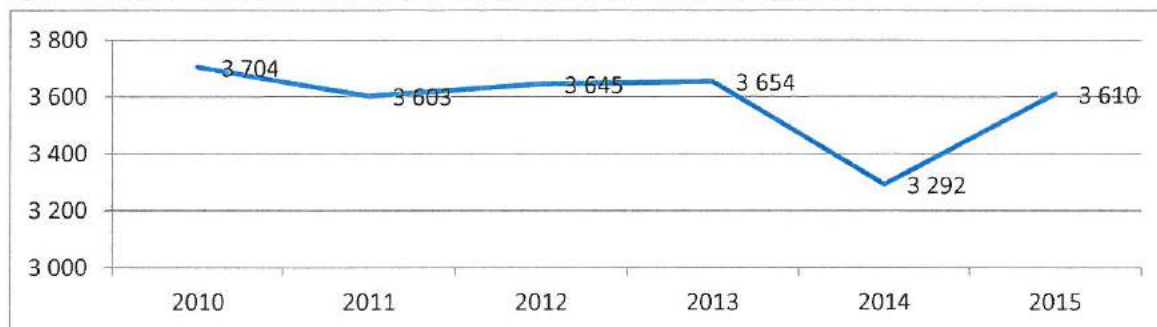
Tabela 3 Liczba rodzin i dzieci korzystających z zasiłków rodzinnych Gminy Wągrowiec

Lata	Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny
	Liczba rodzin	Liczba dzieci
2010	769	1 540
2011	705	1 424
2012	645	1 309
2013	600	1 215
2014	550	1 114
2015	501	1 028

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W kwestii kwot przeznaczanych na świadczenia rodzinne można zauważyć, że kwota ta była najmniejsza w 2014 roku, jednakże wzrasta znacząco w roku 2015. Może to być efektem sytuacji na rynku pracy – można przypuszczać, że zwiększająca się kwota świadczeń rodzinnych to skutek niskich zarobków i niestabilnej sytuacji na rynku pracy, mimo spadającego na przestrzeni lat bezrobocia rejestrowanego. Sytuacja niepewności na rynku pracy – brak pewności co do zapewnienia czasu pracy i zarobków a także miejsca pracy przyczynia się do braku motywacji do tworzenia planów życiowych a tym samym nie wiąże jednostki z miejscem zamieszkania, skoro to miejsce nie zapewnia stabilności. Ponadto na wzrost świadczeń rodzinnych wpływ miało podniesienie kryterium dochodowego oraz podniesienie wysokości przysługujących świadczeń rodzinnych.

Wykres 8 Kwota świadczeń rodzinnych (w tys. w PLN) w Gminie Wągrowiec

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ze względu na wzrastającą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym oraz tendencję do zapadania na choroby cywilizacyjne należy przeanalizować dane dotyczące podstawowej opieki zdrowotnej. Analizując ilość porad udzielanych dziennie, należy wziąć pod uwagę, iż średnia liczba dni roboczych w miesiącu wynosi 22, co oznacza, iż przychodnia otwarta jest 264 dni w roku. W tym czasie dziennie udzielanych jest około 78 porad, jednakże biorąc pod uwagę okresy letnie i zimowe, liczba przyjętych pacjentów znacznie się zmienia. W okresach zimowych ilość osób korzystających z pomocy przychodni zdecydowanie przekracza 78 dziennie, co oznacza konieczność udzielenia wszystkim potrzebującym pomocy, ze względu na brak dostępu do wielu specjalistów.

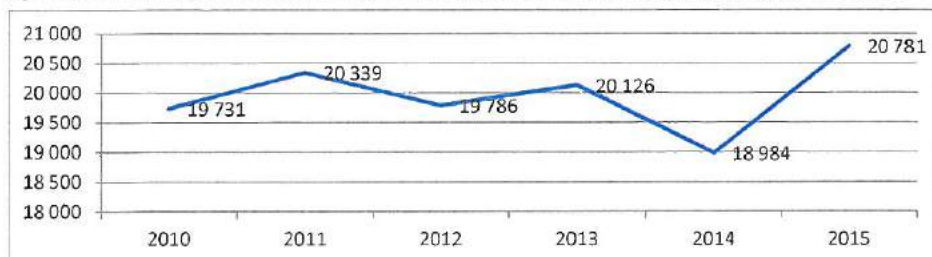
Od 2014 można zauważyć wzrost liczby udzielanych porad. Przyczyną takiego stanu może być m.in. zwiększająca się liczba osób w wieku poprodukcyjnym w gminie. Powyższa kwestia jest ważna w kontekście uwarunkowań

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

społecznych procesu rewitalizacji, głównie w kontekście aktywizacji osób starszych (i nie tylko) w zakresie działań na rzecz swojego zdrowia oraz form spędzania wolnego czasu i przestrzeni ku temu przeznaczonych, które również z dbaniem o zdrowie może być związane.

Wykres 9 Liczba porad udzielonych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w Gminie Wągrowiec

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ponadto przeanalizowano również dane w zakresie korzystania przez mieszkańców gminy z księgozbioru biblioteki. Wskaźniki dotyczące zasobów i wypożyczeń książek w Gminie Wągrowiec wskazują na znaczny spadek liczby wypożyczeń na jednego czytelnika do 2014 roku. W 2015 roku wzrasta liczba wypożyczeń na jednego mieszkańca. Jednocześnie do 2015 roku spadła liczba czytelników na 1000 mieszkańców. Sytuacja jest o tyle zastanawiająca, że na przestrzeni tych samych lat wzrosła liczba woluminów na 1000 mieszkańców. Można przypuszczać, że spadek czytelnictwa, jest charakterystyczny dla społeczeństwa informacyjnego i rozwoju usług elektronicznych, a tym samym istnieje prawdopodobieństwo coraz częstszego korzystania z elektronicznych książek, podręczników i dokumentów. Jest to efektem wzrostu dostępu do Internetu za pomocą nie tylko internetu, ale także różnych urządzeń mobilnych. Dla celów rewitalizacyjnych ważne jest wspieranie działań inicjowanych przez bibliotekę publiczną, ponieważ jest to również miejsce korzystne dla spotkań różnych grup społecznych i organizowanie dla nich zadań aktywizujących społecznie.

Tabela 4 Liczba czytelników oraz wielkość zbiorów biblioteki w Gminie Wągrowiec

Lata	Liczba wypożyczeń na 1 czytelnika	Liczba czytelników na 1000 mieszkańców	Księgozbiór biblioteki na 1000 mieszkańców
2010	35,9	107	3 345,9
2011	30,4	135	3 263,1
2012	30,7	131	2 940,1
2013	29,8	99	2 944,0
2014	25,3	85	3 021,2
2015	33,6	71	3 269,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

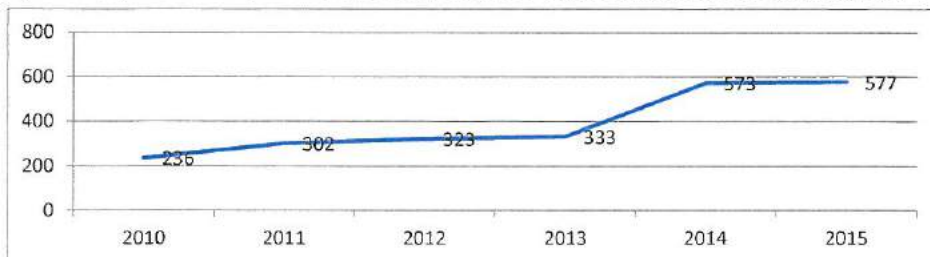
Analiza danych dotyczących wartości wskaźnika obrazujących odsetek dzieci uczęszczających do przedszkola wskazuje, że odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym jest najwyższy w 2014 roku. Wcześniejsze lata wskazują na niższy odsetek i wahają się nieco z roku na rok. Jest to efekt spowodowany niżem demograficznym, który będzie odgrywał znaczną rolę w procesie rozwoju gminy w przyszłości. Gmina należy do gmin o najniższym stopniu edukacji przedszkolnej, jest to spowodowane niedostateczną infrastrukturą w zakresie wychowania przedszkolnego. Ponadto wpływ na zwiększenie w 2014 r. miała realizacja projektu upowszechniającego wychowanie wczesno-przedszkolne. Należy więc szczególnie wziąć pod uwagę możliwość tworzenia miejsc dla dzieci w wieku

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

przedszkolnym oraz zachęcać rodziny do edukacji przedszkolnej. Można taki stan osiągnąć poprzez aktywizację zawodową młodych matek, zapewnienie im miejsc pracy, ulgi w opłatach przedszkolnych, a także możliwość rozwoju zarówno edukacyjnego jak i zawodowego.

Wykres 10 Dzieci w wieku 3-5 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tysiąc dzieci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 5 Liczba dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego gminy Wągrowiec

Lata	Dzieci w wieku 3-6 ogółem	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym
2010	594	204	34,34
2011	626	263	42,01
2012	664	257	38,7
2013	685	279	40,73
2014	581	332	57,14
2015	670	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na terenie Gminy znajduje się 18 organizacji pozarządowych. Należą do nich m. in. stowarzyszenia sportowe, stowarzyszenia zajmujące się działalnością społeczno – kulturową, działalnością społeczną oraz działalnością ekologiczną. Na terenie Gminy znajduje się również 10 jednostek OSP. Funkcjonowanie aktywnych organizacji pozarządowych stanowi potencjał dla rozwoju działań społecznych planowanych do realizacji w ramach programu rewitalizacji.

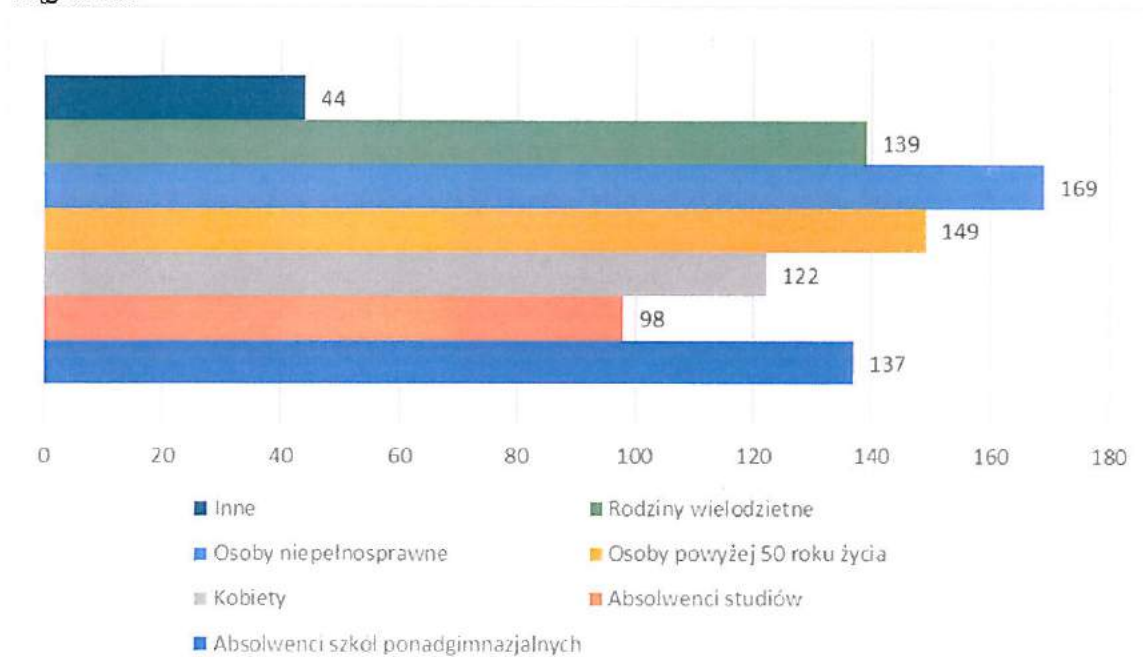
Podsumowując analizy dotyczące uwarunkowań społecznych należy przedstawić również opinie mieszkańców, którzy wskazali na grupy społeczne potrzebujące szczególnego wsparcia ze strony Gminy Wągrowiec. Najwięcej wskazań dotyczyło odpowiednio osób niepełnosprawnych (169), osoby powyżej 50 roku życia (149) oraz rodziny wielodzietne (139). W przypadku osób niepełnosprawnych należałoby w procesie rewitalizacyjnym podjąć działania, które m.in. poprawią infrastrukturę Gminy, aby osoby te miały swobodny dostęp do wybranych przez siebie miejsc – podjazdy, chodniki, dobre jakościowo drogi wewnętrzne. Fizyczny brak dostępu dla osób niepełnosprawnych może wiązać się z wykluczeniem społecznym, a tym samym do ich alienacji, zaniechania działań, aktywności na rynku pracy. Kolejną wskazaną przez mieszkańców kwestią jest grupa osób powyżej 50 roku życia. Aby nie dopuścić do wykluczenia wymienionej grupy należy również zadbać o właściwą infrastrukturę, możliwość dojścia, dojazdu do ważnych ośrodków (chodniki, drogi). Ostatnia najwyżej wskazana grupa to kobiety. Dane z Banku Danych Lokalnych GUS

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

wskazują, że zazwyczaj kobiety stanowią większość osób bezrobotnych. Brak pracy i brak możliwości rozwoju, aktywizacji społecznej mogą doprowadzić te grupę również do wykluczenia społecznego.

Wykres 11 Opinia na temat grup społecznych wymagających największego wsparcia ze strony władz Gminy Wągrowiec

Źródło: Opracowanie na podstawie danych ankietowych mieszkańców Wągrowca na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2016-2023. listopad 2016 r.

W Tabeli 7 zaprezentowano wyniki analizy uwarunkowań społecznych. Metodologia liczenia Index of Multiple Deprivation:

1. Dla poszczególnych wskaźników opisujących zjawiska społeczne ustalono wartość średnią dla danego wskaźnika oraz wartość odchylenia standardowego..
2. Dla poszczególnych wskaźników ustalono przedziały nasilenia zjawisk społecznych: duża koncentracja negatywnych zjawisk, zauważalny stan kryzysowy, brak zjawisk kryzysowych lub ich małe nasilenie. Przedziały ustalone zostały w następujący sposób:
 - duża koncentracja negatywnych zjawisk (oznaczono kolorem czerwonym) = przyjmuje wartości średnia $+1/2$ odchylenia standardowego
 - zauważalny stan kryzysowy (oznaczone na kolor żółty) = wartości znajdujące się w przedziale średnia $\pm 1/2$ odchylenia standardowego.
 - brak zjawisk negatywnych bądź ich małe nasilenie (oznaczono kolorem zielonym) = średnia - $1/2$ odchylenia standardowego.
3. W zależności od wartości wskaźnika dla poszczególnych sołectw, zaznaczono je odpowiednio kolorem czerwonym, żółtym lub zielonym.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

4. Wyliczono wskaźniki IMD dla poszczególnych sołectw wg zasady. 5 punktów przyznano dla wskaźnika oznaczonego kolorem czerwonym, 2 punkty przyznano dla wskaźnika oznaczonego kolorem żółtym oraz 0 punktów dla wskaźnika oznaczonego kolorem zielonym.

$IMD = [\text{ilość zjawisk społecznych o dużym nasileniu (oznaczone kolorem czerwonym)} \times 5] + [\text{ilość zjawisk społecznych o średnim nasileniu (kolor żółty)} \times 2]$ W poniższej części podrozdziału znalazły się wskaźniki, które posłużyły do sformułowania syntetycznego wskaźnika problemów społecznych - IMD społeczny. Poniżej zaprezentowano wizualizację na mapie uwarunkowań społecznych.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017 - 2023

Tabela 6 Uwarunkowania społeczne - zestawienie danych

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba ludności	Wskaźnik									
			DESTYMULANTA					STYMULANTA				
			Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywianie dzieci	Uzależnienie od alkoholu	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Przestępstwa kryminalne (bez zdarzeń drogowych)	Liczba założonych niebieskich kart	Bezrobocie
			Wielkość koncentracji problemów									
1	Bartodzieje	285	2	0	1	4	5	63	33	3	0	15
2	Bracholín	79	0	1	1	1	2	22	8	0	0	2
3	Brzeźno Stare	151	1	0	2	1	5	39	21	0	1	0
4	Bukowiec	108	0	0	0	0	2	25	20	1	0	2
5	Czekanowo	146	0	1	1	1	2	30	18	1	0	5
6	Długa Wieś	150	0	0	1	1	3	25	19	0	1	3
7	Grylewo	493	1	2	10	3	30	118	79	1	1	13
8	Kaliska	311	0	0	3	0	4	81	28	0	0	11
9	Kaliszany	252	0	0	2	1	10	66	33	1	1	3
10	Kamienica	222	0	2	8	11	5	49	38	5	0	6
11	Kiedrowo	86	0	0	0	0	2	17	12	0	0	0
12	Kobylec	741	2	3	6	12	17	167	111	6	5	23
13	Kolymbiec	42	0	0	0	0	0	13	5	0	0	1
14	Korinek	92	1	0	1	1	1	24	20	0	0	0
15	Kopaszyn	184	4	0	4	7	2	52	31	0	0	3
16	Krosno	125	0	0	1	0	1	33	14	0	0	3
17	Ludwikowo	88	0	0	1	0	1	14	16	0	0	2
18	Łaziska	671	0	2	6	0	9	158	91	5	1	13
19	Łekno	694	2	0	8	7	13	149	117	3	3	13
20	Łęgowo	333	0	0	2	4	7	82	47	4	0	12
21	Łukowo	369	4	0	8	2	9	83	61	0	0	16

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017 - 2023

22	Nowe	261	13	0	4	9	9	64	36	1	1	11
23	Ochodza	382	0	1	1	3	4	97	46	2	0	12
24	Oporzyn	91	1	0	0	1	1	21	19	0	0	2
25	Pawłowo Żońskie	343	0	0	4	5	11	85	57	1	0	7
26	Potulice	483	3	1	6	7	26	112	62	0	4	17
27	Przysieczyn	353	2	1	5	8	14	69	66	3	1	5
28	Przysieka	120	0	1	2	3	3	15	26	0	0	1
29	Rąbczyn	538	5	0	4	5	12	113	76	6	1	15
30	Redgoszcz	202	0	1	4	8	6	50	29	0	0	4
31	Rgielsko	355	2	0	3	6	15	81	52	4	0	15
32	Rudnicze	463	0	0	5	7	24	115	61	1	1	18
33	Runowo	324	4	3	9	16	14	69	45	2	0	16
34	Sarbka	87	1	0	1	2	3	21	10	0	0	3
35	Siedleczko	269	0	0	4	5	8	58	53	0	0	5
36	Sienno	318	1	1	7	4	18	82	31	2	1	9
37	Tamowo Paluckie	172	0	0	1	1	4	36	25	1	1	3
38	Toniszewo	122	0	0	0	0	4	33	19	0	1	3
39	Werkowo	274	0	0	4	5	3	65	30	1	0	7
40	Wiatrowiec	240	0	1	4	3	7	51	28	4	0	6
41	Wiatrowo	568	1	2	8	4	14	129	102	7	3	15
42	Wiśniewo	92	2	0	4	0	4	29	8	0	0	7
43	Żelice	572	1	2	7	12	17	134	86	2	2	13
Razem (suma):		12251	53	25	153	170	351	2839	1789	67	29	340

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminnych.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017 - 2023

Tabela 7 Uwarunkowania społeczne - zestawienie danych - wskaźnik IMD

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba ludności	Wskaźnik										IMD
			Zasilki stale/ 100 mieszkańców	Zasilki okresowe/ 100 mieszkańców	Zasilki celowe/ 100 mieszkańców	Pomoc na dożywianie dzieci/ 100 mieszkańców	Uzależnienie od alkoholu/ 100 mieszkańców	Wiek przedprodukcyjny/ 100 mieszkańców	Wiek poprodukcyjny/ 100 mieszkańców	Przestępstwa kryminalne (bez zdarzeń drogowych/ 100 mieszkańców	Liczba założonych niebieskich kart/ 100 mieszkańców	Bezrobocie/ 100 mieszkańców	
			Wielkość koncentracji problemów										
			DYSTYMULANTA					STYMULANTA	DYSTYMULANTA				
1	Bartodzieje	285	0,70	0,00	0,35	1,40	1,75	22,11	11,53	1,05	0,00	5,26	16
2	Bracholin	79	0,00	1,27	1,27	1,27	2,53	27,85	10,13	0,00	0,00	2,53	13
3	Brzeźno Stare	151	0,66	0,00	1,32	0,65	3,31	25,83	13,91	0,00	0,66	0,00	13
4	Bukowiec	108	0,00	0,00	0,00	0,00	1,85	23,15	18,52	0,93	0,00	1,85	12
5	Czekanowo	146	0,00	0,68	0,68	0,68	1,37	20,55	12,33	0,68	0,00	3,42	17
6	Długa Wieś	150	0,00	0,00	0,67	0,67	2,00	16,87	12,67	0,00	0,67	2,00	14
7	Grylewo	493	0,20	0,41	2,03	0,61	6,09	23,94	16,02	0,20	0,20	2,64	27
8	Kaliska	311	0,00	0,00	0,96	0,00	1,29	26,05	9,00	0,00	0,00	3,54	7
9	Kaliszany	252	0,00	0,00	0,79	0,40	3,97	26,19	13,10	0,40	0,40	1,19	16
10	Kamienica	222	0,00	0,90	3,50	4,95	2,25	22,07	17,12	2,25	0,00	2,70	31
11	Kiedrowo	86	0,00	0,00	0,00	0,00	2,33	19,77	13,95	0,00	0,00	0,00	9
12	Kobylec	741	0,27	0,40	0,81	1,62	2,29	22,54	14,98	0,81	0,67	3,10	29
13	Kołybiec	42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	30,95	11,90	0,00	0,00	2,38	2
14	Koninek	92	1,09	0,00	1,09	1,09	1,09	26,09	21,74	0,00	0,00	0,00	14
15	Kopaszyn	184	2,17	0,00	2,17	3,80	1,09	28,26	16,85	0,00	0,00	1,63	20
16	Krosno	125	0,00	0,00	0,80	0,00	0,80	26,40	11,20	0,00	0,00	2,40	4
17	Ludwikowo	88	0,00	0,00	1,14	0,00	1,14	15,91	18,13	0,00	0,00	2,27	14
18	Łaziska	671	0,00	0,30	0,89	0,00	1,34	23,55	13,56	0,75	0,15	1,94	15

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

19	Lekno	694	0,29	0,00	1,15	1,01	1,87	21,47	18,86	0,43	1,87	23
20	Lęgowo	333	0,00	0,00	0,60	1,20	2,10	24,62	14,11	1,20	3,60	18
21	Łukowo	369	1,08	0,00	2,17	0,54	2,44	22,49	16,53	0,00	4,34	24
22	Nowe	261	4,98	0,00	1,53	3,45	3,45	24,52	13,79	0,38	4,21	33
23	Ochodza	382	0,00	0,26	0,26	0,79	1,05	25,39	12,04	0,00	3,14	8
24	Oporzyn	91	1,10	0,00	0,00	1,10	1,10	23,08	20,88	0,00	2,20	16
25	Pawłowo Żońskie	343	0,00	0,00	1,17	1,46	3,21	24,78	16,62	0,00	2,04	17
26	Potulice	483	0,62	0,21	1,24	1,45	5,38	23,19	12,84	0,00	3,52	25
27	Przysieczyn	363	0,57	0,28	1,42	2,27	3,97	19,55	18,70	0,28	1,42	33
28	Przysieka	120	0,00	0,83	1,67	2,50	2,50	12,50	21,67	0,00	0,83	24
29	Rąbczyn	538	0,93	0,00	0,74	0,93	2,23	21,00	14,13	1,12	2,79	25
30	Redgoszcz	202	0,00	0,50	1,98	3,96	2,97	24,75	14,36	0,00	1,98	23
31	Rglińsko	355	0,56	0,00	0,85	1,69	4,23	22,82	14,65	1,13	4,23	25
32	Rudnicze	463	0,00	0,00	1,08	1,51	5,18	24,84	13,17	0,22	3,89	22
33	Runowo	324	1,23	0,93	2,78	4,94	4,32	21,30	13,89	0,62	4,94	39
34	Sarbka	87	1,15	0,00	1,15	2,30	3,45	24,14	11,49	0,00	3,45	24
35	Siedlecko	269	0,00	0,00	1,49	1,86	2,97	21,56	19,70	0,00	1,86	16
36	Siemno	318	0,31	0,31	2,20	1,26	5,65	25,79	9,75	0,63	2,83	25
37	Tarnowo Paluckie	172	0,00	0,00	0,58	0,58	2,33	20,93	14,53	0,58	1,74	16
38	Toniszewo	122	0,00	0,00	0,00	0,00	3,28	27,05	15,57	0,00	2,46	11
39	Werkowo	274	0,00	0,00	1,46	1,82	1,09	23,72	10,95	0,36	2,55	10
40	Wiatrowiec	240	0,00	0,42	1,67	1,25	2,92	21,25	11,67	1,57	2,50	23
41	Wiatrowo	568	0,18	0,35	1,41	0,70	2,46	22,71	17,96	1,23	2,64	30
42	Wiśńiewo	92	2,17	0,00	4,35	0,00	4,35	31,52	8,70	0,00	7,61	20
43	Żelice	572	0,17	0,35	1,22	2,10	2,97	23,43	15,03	0,35	2,27	26
Wartości średnie		12251	0,48	0,20	1,23	1,34	2,65	23,40	14,57	0,43	2,65	19

Źródło: Opracowanie własne

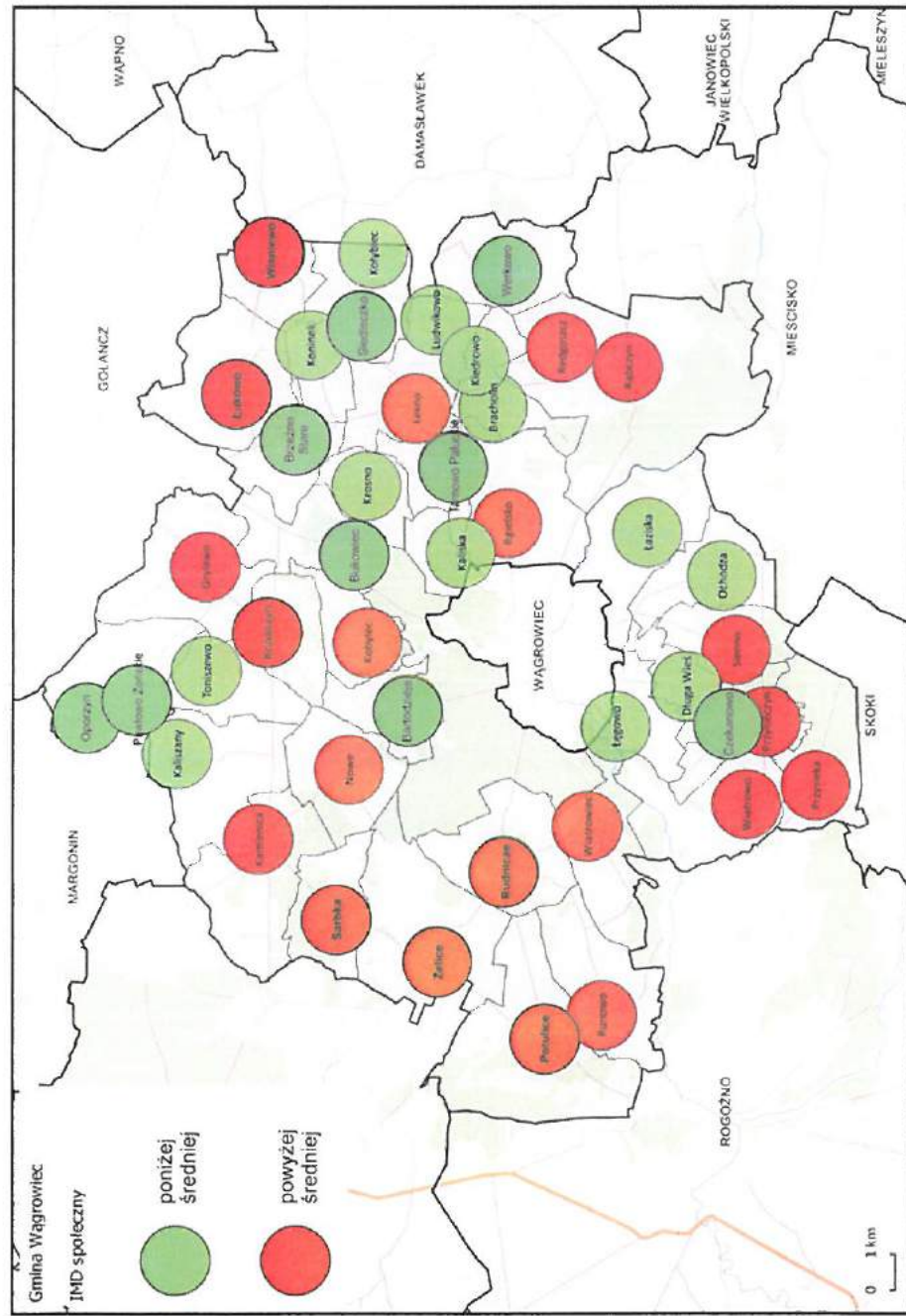
LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

WIELKOŚĆ KONCENTRACJI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH ŚREDNIA W %										
	Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywianie dzieci	Uzależnienie od alkoholu	Wiek przedprodukcyjny	Wiek poprodukcyjny	Przestępstwa kryminalne (bez zdarzeń drogowych)	Liczba założonych niebieskich kart	Bezrobocie
Wartości średnie	0,48	0,20	1,23	1,34	2,65	23,40	14,57	0,43	0,18	2,65
Odczylenie standardowe	0,89	0,31	0,89	1,27	1,39	3,50	3,22	0,53	0,26	1,40
Wartość minimalna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,50	8,70	0,00	0,00	0,00
Wartość maksymalna	4,98	1,27	4,35	4,95	6,09	31,52	21,74	2,25	0,83	7,61
brak zjawisk negatywnych bądź ich małe nasilenie	0,00 - 0,03	0,00 - 0,04	0,00 - 0,78	0,00 - 0,71	0,00 - 1,95	25,15 - 31,52	8,70 - 12,96	0,00 - 0,17	0,00 - 0,05	0,00 - 1,95
zauważalny stan kryzysowy	0,03 - 0,92	0,04 - 0,35	0,78 - 1,67	0,71 - 1,98	1,96 - 3,34	21,65 - 25,15	12,96 - 16,18	0,17 - 0,70	0,05 - 0,31	1,95 - 3,35
duża koncentracja negatywnych zjawisk	0,92 - 4,98	0,35 - 1,27	1,67 - 4,35	1,98 - 4,95	3,34 - 6,09	12,5 - 21,65	16,18 - 21,74	0,70 - 2,25	0,31 - 0,83	3,35 - 7,61

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017 - 2023

Mapa 1 Natężenie problemów społecznych w gminie Wągrowiec

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

Uwarunkowania gospodarcze

Poniższe dane przedstawiają współczynnik przedsiębiorczości, który jest wynikiem stosunku liczby podmiotów w danej miejscowości do liczby mieszkańców tej samej miejscowości. Współczynnik poniżej średniej oznacza słabo rozbudowaną przedsiębiorczość. Ważne jest uwzględnienie w analizie takich zmiennych jak liczba gospodarstw rolnych poniżej i powyżej 15 ha. Wysoki wskaźnik gospodarstw poniżej 15 ha oznacza gospodarkę niskotowarową – nie rozwojową. Wskaźniki te mają istotne znaczenie w przypadku typowej gminy wiejskiej, jaką jest Gmina Wągrowiec, gdzie większość mieszkańców utrzymuje się z rolnictwa. Podobne skutki może przynieść niski wskaźnik gospodarstw wysokotowarowych – gospodarstw powyżej 15 ha. Nadmienić należy, że średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w Gminie Wągrowiec oscyluje od wielu lat na poziomie 15 ha, stąd też analizy gospodarstw dokonano w podziale do i powyżej 15 ha (poniżej i powyżej średniej w gminie).

Tabela 8 Uwarunkowania gospodarcze gminy Wągrowiec

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Liczba podmiotów	Liczba gospodarstw rolnych	Liczba gospodarstw poniżej 15 ha	Liczba gospodarstw powyżej 15 ha
1	Bartodzieje	285	18	41	33	8
2	Bracholin	79	4	12	10	2
3	Brzeźno Stare	151	9	29	18	11
4	Bukowiec	108	5	18	13	5
5	Czekanowo	146	9	18	13	5
6	Długa Wieś	150	15	27	18	9
7	Grylewo	493	13	57	37	20
8	Kaliska	311	16	25	22	3
9	Kaliszany	252	10	60	38	22
10	Kamienica	222	11	31	23	8
11	Kiedrowo	86	2	24	13	11
12	Kobylec	741	60	50	47	3
13	Kolybiec	42	1	8	3	5
14	Koninek	92	1	23	11	12
15	Kopaszyn	184	10	56	48	8
16	Krosno	125	9	13	9	4
17	Ludwikowo	88	2	14	5	9
18	Laziska	671	52	77	56	21

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

19	Łekno	694	50	75	63	12
20	Łęgowo	333	30	27	23	4
21	Łukowo	369	7	38	28	10
22	Nowe	261	2	3	1	2
23	Ochodza	382	26	54	39	15
24	Oporzyn	91	7	17	8	9
25	Pawłowo Żońskie	343	13	42	26	16
26	Potulice	483	13	22	14	8
27	Przysieczyn	353	11	22	18	4
28	Przysieka	120	8	20	16	4
29	Rąbczyn	538	26	106	82	24
30	Redgoszcz	202	3	0	0	0
31	Rgielsko	355	21	54	37	17
32	Rudnicze	463	12	49	31	18
33	Runowo	324	7	49	31	18
34	Sarbka	87	4	16	12	4
35	Siedleczo	269	3	26	17	9
36	Sienno	318	13	35	30	5
37	Tarnowo Paluckie	172	9	22	16	6
38	Toniszewo	122	10	25	8	17
39	Werkowo	274	8	40	23	17
40	Wiatrowiec	240	10	39	25	14
41	Wiatrowo	568	13	26	19	7
42	Wiśniewo	92	1	4	1	3
43	Żelice	572	23	64	40	24
	razem	12251	577	1458	1025	433

Źródło: Opracowanie własne na podstawie gminnych danych

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

Tabela 9 Uwarunkowania gospodarcze gminy Wągrowiec - analiza danych - małe IMD

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Współczynnik przedsiębiorczości	Liczba gospodarstw poniżej 15 ha - powyżej średniej - stan zły	Liczba gospodarstw powyżej 15 ha - poniżej średniej - stan zły	małe IMD
1	Bartodzieje	285	6,31	33	8	10
2	Bracholin	79	5,06	10	2	5
3	Brzeźno Stare	151	5,96	18	11	0
4	Bukowiec	108	4,63	13	5	5
5	Czekanowo	146	6,16	13	5	5
6	Długa Wieś	150	10	18	9	5
7	Grylewo	493	2,63	37	20	10
8	Kaliska	311	5,14	22	3	5
9	Kaliszany	252	3,96	38	22	10
10	Kamienica	222	4,95	23	8	5
11	Kiedrowo	86	2,32	13	11	5
12	Kobylec	741	8,09	47	3	10
13	Kołybiec	42	2,38	3	5	10
14	Koninek	92	1,08	11	12	5
15	Kopaszyn	184	5,43	48	8	10
16	Krosno	125	7,2	9	4	5
17	Ludwikowo	88	2,27	5	9	10
18	Łaziska	671	7,75	56	21	5
19	Łekno	694	7,2	63	12	5
20	Łęgowo	333	9,01	23	4	5
21	Łukowo	369	1,89	28	10	15
22	Nowe	261	0,76	1	2	10
23	Ochodza	382	6,8	39	15	5
24	Oporzyn	91	7,69	8	9	5
25	Pawłowo Żońskie	343	3,79	26	16	10
26	Potulice	483	2,69	14	8	10
27	Przysieczyn	353	3,11	18	4	10
28	Przysieka	120	6,67	16	4	5
29	Rąbczyn	538	4,83	82	24	5
30	Redgoszcz	202	1,48	0	0	10
31	Rgielsko	355	5,91	37	17	5
32	Rudnicze	463	2,59	31	18	10
33	Runowo	324	2,16	31	18	10
34	Sarbka	87	4,59	12	4	5
35	Siedleczko	269	1,11	17	9	10
36	Sienno	318	4,08	30	5	15
37	Tarnowo Pałuckie	172	5,23	16	6	5
38	Toniszewo	122	8,19	8	17	0
39	Werkowo	274	2,91	23	17	5
40	Wiatrowiec	240	4,17	25	14	10
41	Wiatrowo	568	2,28	19	7	10
42	Wiśniewo	92	1,08	1	3	10
43	Żelice	572	4,02	40	24	10
razem		12251	średnia 4,54	średnia 23,83	średnia 10,06	7,44

Źródło: Opracowanie własne na podstawie gminnych danych

W powyższej tabeli wskaźniki znaczone odpowiednio na kolory: czerwony i zielony. Sposób obliczenia wskaźnika dla poszczególnych sołectw.

- 5 punktów za obszar oznaczony kolorem czerwonym,
- 0 punktów za obszar oznaczony kolorem zielonym.

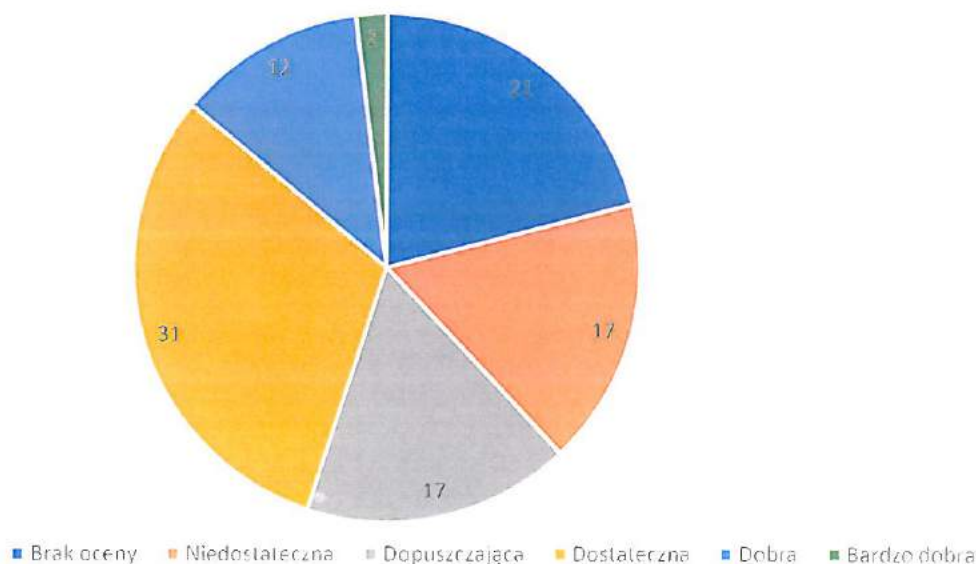

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

Kolorem czerwonym oznaczono miejscowości, w których występują niekorzystne zjawiska gospodarcze (występuje silna koncentracja niekorzystnych zjawisk gospodarczych) – powyżej średniej tj. niski wskaźnik przedsiębiorczości oraz wysoki wskaźnik gospodarstw rolnych o powierzchni poniżej 15 ha i niski wskaźnik gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 15 ha, co w przypadku gminy wiejskiej ma bardzo duże znaczenie.

Kolorem zielonym oznaczono miejscowości, w których IMD jest korzystne – poniżej średniej.

Wykres 12 Opinia na temat wsparcia dla istniejących przedsiębiorców w Gminie Wągrowiec (dane w %)

Źródło: Opracowanie na podstawie danych ankietowych mieszkańców Wągrowca na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2016-2023, listopad 2016 r.

W ramach analizy uwarunkowań gospodarczych dokonano oceny zebranego materiału jakościowego. W badaniu ankietowym zapytano mieszkańców Gminy o ich opinie na temat wsparcia dla istniejących przedsiębiorstw. Istnieje niewielka różnica w odpowiedziach oceniających wsparcie dla przedsiębiorców. Opinia na temat wsparcia była wyrażana na podstawie skali od 1 – niedostateczna do 5 – bardzo dobra. Należy podkreślić, iż wsparcie zostało ocenione na poziomie dostatecznym, w związku z czym należy podjąć działania mające na celu zwiększenie wsparcia.

Współczynnik przedsiębiorczości poniżej średniej występujący w określonej miejscowości może przyczyniać się do zmniejszania atrakcyjności danego terenu jako terenu znaczącego do zamieszkania. Skutkiem takiego zjawiska może też być odpływ młodych ludzi do większych miejscowości a niski wskaźnik przedsiębiorczości może przyczyniać się do słabego rozwoju gospodarczego. Poniżej zaprezentowania wizualizację na mapie uwarunkowań gospodarczych:

[illegible]

28

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

Uwarunkowania środowiskowe

Na obszarze gminy Wągrowiec występują formy ochrony przyrody, ustanowione w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, jak również obszary i obiekty objęte ochroną na mocy innych aktów prawnych wydanych przed 2004 rokiem. Należą do nich: rezerwat „Dębina”, obszar chronionego krajobrazu „Dolina Welny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka”, obszar Natura 2000 Jezioro Kaliszańskie, pomniki przyrody oraz ochrona gatunkowa roślin i zwierząt. Obszar Natura 2000 PLH300044 Jezioro Kaliszańskie został zatwierdzony w 2011 r. jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (OZW), którego celem jest ochrona jednego z największych jezior północnej Wielkopolski - Jeziora Kaliszańskiego. Obszar jest również ważną ostoją dla ptaków wodno-błotnych, zarówno lęgowych jak i migrujących. Ponadto w kontekście uwarunkowań środowiskowych przeanalizowano gospodarkę odpadami zmieszanymi. Analiza wykazała, że w ciągu roku można zauważyć, że zwiększa się liczba odpadów w tonach ogółem a tym samym w 2014 roku wzrasta liczba kilogramów przypadająca na jednego mieszkańca i co za tym idzie również wzrosła liczba odpadów z gospodarstw domowych przypadających na jednego mieszkańca.

Tabela 10 Zmieszane odpady w ciągu roku (ogółem) dla Gminy Wągrowiec

Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku			
Lata	Ogółem w tonach	Na 1 mieszkańca w kilogramach	Z gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w kilogramach
2010	1 961,95	168,2	138,7
2011	2 187,93	186,6	145,0
2012	2 200,33	185,8	148,8
2013	2 177,65	181,9	145,6
2014	2 387,10	197,8	158,7
2015	2 332,46	192,8	155,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Poniższe zestawienie pokazuje współczynnik osób w sołectwie segregujących śmieci. Współczynnik poniżej średniej wskazuje na zły stan w tym zakresie (sołectwa oznaczone na kolor czerwony). Oznacza to małą liczbę osób segregujących śmieci w stosunku do ludności, która sołectwo zamieszkuje.

Tabela 11 Uwarunkowania środowiskowe Gminy Wągrowiec

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Liczba osób segregujących odpady	Współczynnik osób w sołectwie segregujących śmieci	Łączna ocena
1	Bartodzieje	285	232	81,4	0
2	Bracholin	79	53	67,08	5
3	Brzeźno Stare	151	131	86,75	0
4	Bukowiec	108	73	67,6	5
5	Czekanowo	146	122	83,56	0
6	Długa Wieś	150	131	87,33	0
7	Grylewo	493	385	78,1	0
8	Kaliska	311	242	77,81	0
9	Kaliszany	252	226	89,68	0
10	Kamienica	222	151	68,01	5
11	Kiedrowo	86	68	79,06	0
12	Kobylec	741	553	74,62	5
13	Kolybiec	42	41	97,62	0

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

14	Koninek	92	69	75	5
15	Kopaszyn	184	124	67,4	5
16	Krosno	125	90	72	5
17	Ludwikowo	88	60	68,18	5
18	Laziska	671	575	85,7	0
19	Lekno	694	517	74,5	5
20	Lęgowo	333	258	77,47	5
21	Łukowo	369	259	70,19	5
22	Nowe	261	165	63,21	5
23	Ochodza	382	328	85,86	0
24	Oporzyn	91	76	83,51	0
25	Pawłowo Żońskie	343	292	85,13	0
26	Potulice	483	366	75,77	5
27	Przysieczyn	353	301	85,27	0
28	Przysieka	120	104	86,67	0
29	Rąbczyn	538	394	73,23	5
30	Redgoszcz	202	169	83,66	0
31	Rgielsko	355	270	76,05	5
32	Rudnicze	463	385	83,15	0
33	Runowo	324	211	65,12	5
34	Sarbka	87	76	87,35	0
35	Siedleczko	269	213	79,18	0
36	Sienno	318	216	67,92	5
37	Tarnowo Pałuckie	172	109	63,37	5
38	Toniszewo	122	102	83,6	0
39	Werkowo	274	205	74,81	5
40	Wiatrowiec	240	165	68,75	5
41	Wiatrowo	568	481	84,68	0
42	Wiśniewo	92	81	88,04	0
43	Żelice	572	423	73,95	5
Razem:		12251	9492	Średnia 77,48%	

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie gminnych danych

Liczba osób segregujących odpady w Gminie Wągrowiec w odniesieniu do liczby mieszkańców ogółem wynosi 77,48%. Sołectwa, w których odsetek osób segregujących odpady jest wyższy niż średnia w gminie oznaczone zostały kolorem zielonym i przyznano 0 punktów. Natomiast sołectwa, w których odsetek osób segregujących odpady jest niższy niż średnia w gminie, oznaczone zostały kolorem czerwonym i przyznano 5 punktów.

Mieszkańcy Gminy zostali poproszeni w badaniu ankietowym o opinię na temat uwarunkowań środowiskowych. Wskazali m. in. na potrzebę stawiania większej liczby pojemników na śmieci. Wypowiedzi mieszkańców wskazywały też na problemy z dbaniem o środowisko w takich miejscach jak Lekno, Tarnowo Pałuckie, Potulice, Jakubowo, Micharzewo, Grylewo. Ponadto mieszkańcy zwrócili uwagę na potrzebę dalszego kanalizowania gminy na potrzeby ochrony akwenów wodnych.

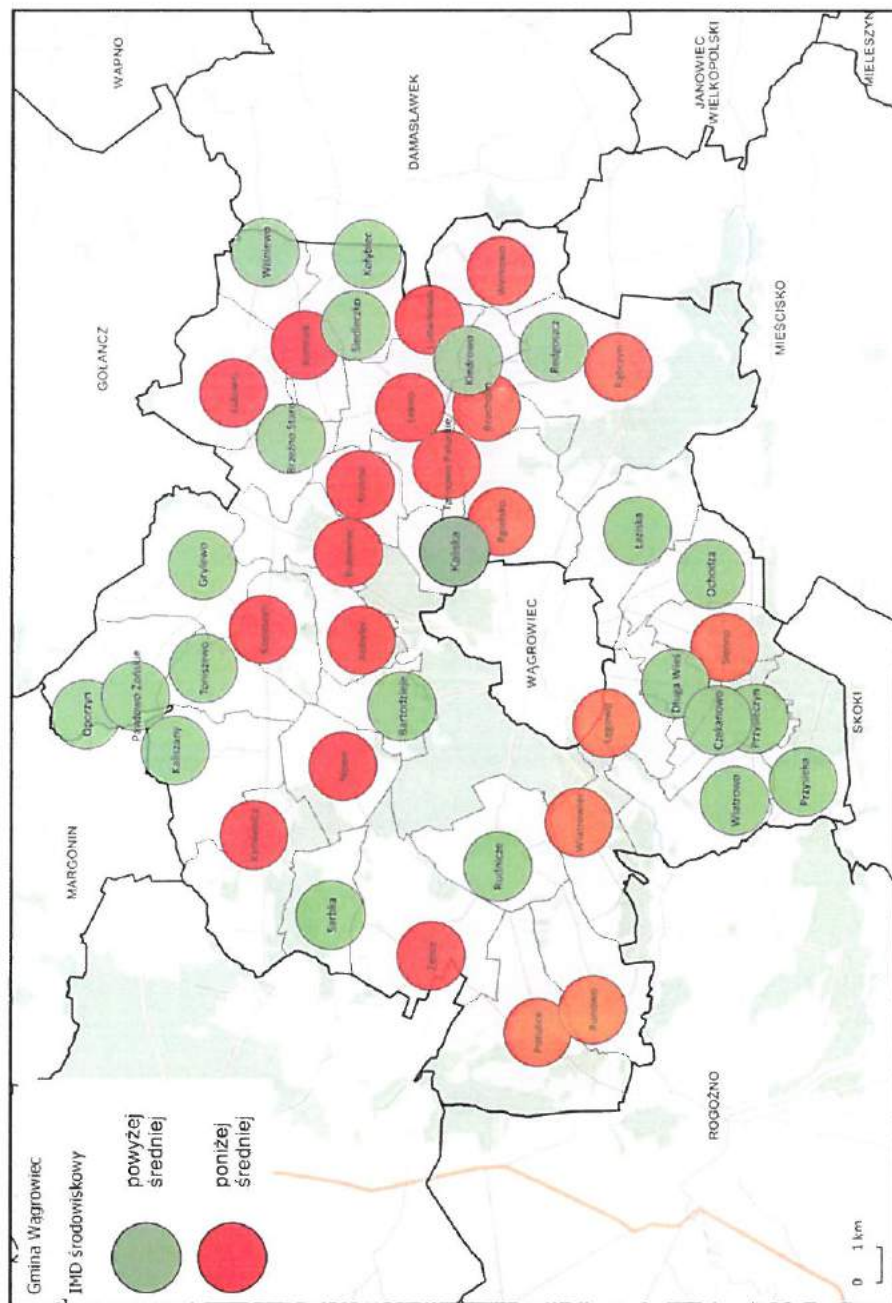
W działaniach rewitalizacyjnych należy zwrócić uwagę przede wszystkim na poszerzanie świadomości ekologicznej mieszkańców. Jednocześnie należy zadbać również o odpowiednią infrastrukturę ułatwiającą zbieranie śmieci, segregowanie śmieci i nie śmiecenie. Funkcjonowanie w środowisku zaśmieconym sprawia, że może obniżyć się motywacja do aktywizacji mieszkańców w zakresie działań na rzecz gminy, ponieważ istnieje prawdopodobieństwo, że chętniej zadamy o środowisko, które jest już w jakimś stopniu zadbane. Daje to poczucie sprawstwa, dzięki któremu wzrasta motywacja do dalszych działań.

Poniżej zaprezentowania wizualizację na mapie uwarunkowań środowiskowych w gminie:

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017 - 2023

Mapa 3 Natężenie problemów środowiskowych w gminie Wągrowiec

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

Uwarunkowania przestrzenno - funkcjonalne

Punktem wyjścia do pogłębionej analizy uwarunkowań Gminy w obszarze przestrzenno-funkcjonalnym były zapisy Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wągrowiec dotyczące kierunków w zakresie ochrony ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w gminie Wągrowiec oraz wyznaczenia obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji. W Studium wskazuje się, że obiektami, które wymagają rehabilitacji i być może rewitalizacji są zabudowania popegeerowskie, głównie budynki mieszkalne wielorodzinne – tzw. bloki – obce w krajobrazie ruralistycznym oraz zaniedbane zabudowania gospodarskie. Kierunkiem rewitalizacji tych obiektów powinno być nadanie im innej funkcji: np. usługowej lub produkcyjnej, spójnej lub niekolidującej z funkcją założeń folwarcznych, przy których zostały one zrealizowane. Rehabilitacji mogą wymagać tereny uciążliwej działalności gospodarczej lub produkcji rolniczej zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej. W uzasadnionych przypadkach należy dążyć do wygaszania w/w działalności w tych lokalizacjach na rzecz lokalizacji w miejscach i na zasadach dopuszczonych w Studium.

Z uwagi na specyfikę Gminy dotyczącą położenia na Szlaku Cysterskim oraz Szlaku Piastowskim i liczne obiekty zabytkowe mogące stanowić potencjał rozwoju obszaru zdegradowanego, analizie poddano liczbę zabytków znajdujących się na terenie Gminy. Na potrzeby niniejszego opracowania przyjęty wskaźnik jako obszary bardziej problemowe wskazuje te, na których występuje wyższy stopień dostępności do zabytków. Pełne i harmonijne wykorzystanie zasobów kulturowych danego obszaru stanowi podstawową przesłankę rozwoju lokalnego opartego na czynnikach endogenicznych. Wśród czynników rozwoju lokalnego wyodrębnić można czynniki „twarde”, czyli wymierne oraz te „miękkie” niemierzalne lecz równie istotne dla społeczności lokalnej. Pośród nich wskazać należy intensywność, różnorodność i jakość działań w dziedzinie kultury. W literaturze przedmiotu wskazuje się, że dziedzictwo kulturowe pomaga bowiem zrozumieć nas samych i w czym staje się inspiracją do nowego. Dane ukazujące wskaźnik powyżej średniej oznaczają stan zły i mogą być przyczyną zdegradowania analizowanego obszaru.

Tabela 12 Uwarunkowania przestrzenno - funkcjonalne gminy Wągrowiec

L.p.	Miejscowość	Liczba ludności	Ogólna liczba zabytków, w tym archeologicznych	Średnia ilość zabytków na 100 mieszkańców	Łączna ocena
1.	Bartodzieje	285	41	14,39	5
2.	Bracholín	79	57	72,15	5
3.	Brzeźno Stare	151	19	12,58	0
4.	Bukowiec	108	50	46,30	5
5.	Czekanowo	146	10	6,85	0
6.	Długa Wieś	150	10	6,67	0
7.	Grylewo	493	52	10,55	0
8.	Kaliska	311	27	8,68	0
9.	Kaliszany	252	32	12,70	0
10.	Kamienica	222	25	11,25	0
11.	Kiedrowo	86	32	37,21	5
12.	Kobylec	741	60	8,10	0
13.	Kołybiec	42	0	0,00	0
14.	Koninek	92	7	7,61	0
15.	Kopaszyn	184	16	8,70	0
16.	Krosno	125	13	10,40	0
17.	Ludwikowo	88	2	2,27	0
18.	Łaziska	671	53	7,90	0
19.	Łekno	694	129	18,59	5
20.	Łęgowo	333	34	10,21	0

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

21.	Lukowo	369	34	9,21	0
22.	Nowe	261	44	16,86	5
23.	Ochodza	282	25	6,54	0
24.	Oporzyn	91	11	12,09	0
25.	Pawłowo Żońskie	343	12	3,50	0
26.	Potulice	483	99	20,50	5
27.	Przysieczyn	353	21	5,95	0
28.	Przysieka	120	27	22,50	5
29.	Rąbczyn	538	102	18,96	5
30.	Redgoszcz	202	25	12,38	0
31.	Rgielisko	355	96	27,04	5
32.	Rudnicze	463	97	20,95	5
33.	Runowo	324	55	16,98	5
34.	Sarbka	87	15	17,24	5
35.	Siedleczo	269	14	5,20	0
36.	Sienno	318	45	14,15	5
37.	Tarnowo Paluckie	172	42	24,42	5
38.	Toniszewo	122	11	9,02	0
39.	Werkowo	274	54	19,71	5
40.	Wiatrowiec	240	38	15,83	5
41.	Wiatrowo	558	49	8,63	0
42.	Wiśniewo	92	15	16,30	5
43.	Żelice	572	96	16,78	5
	razem	12251	1696	13,84	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie gminnych danych

Na podstawie dokonanej analizy obliczono średnią ilość zabytków na 100 mieszkańców, która wynosi 13,84 szt. Ustalono, że ilość zabytków, w tym zabytków archeologicznych powyżej średniej tj. powyżej 13,84 zabytków na 100 mieszkańców w sołectwie nie sprzyja inwestowaniu, a jednocześnie niekorzystnie wpływa na uwarunkowania przestrzenno funkcjonalne. Sołectwa te zaznaczone zostały kolorem czerwonym i przyznano 5 punktów. Pozostałe sołectwa oznaczono kolorem zielonym i przyznano 0 punktów.

Duża ilość zabytków w danej miejscowości niezaprzeczalnie może świadczyć o jej wartości historycznej oraz potencjale możliwym do wykorzystania. Niemniej jednak wpływa to na konieczność inwestowania w restaurowanie zabytkowych obiektów, co jest bardzo kosztowne, wymaga zastosowania szczególnych materiałów i rozwiązań technicznych, jest bardziej skomplikowane proceduralnie, wymaga bowiem uzgodnień ze służbami konserwatorskimi. Ponadto inwestowanie na terenach lokalizacji zabytków archeologicznych wymaga obok utrudnień proceduralnych prowadzenia badań archeologicznych. Z tych powodów często inwestowanie jest utrudnione. Efektem zaniedbania obiektów zabytkowych jest ich dalsza dewastacja przez czynnik czasu i akty wandalizmu – zaczynają to być strefy spotkań osób z problemami alkoholowymi, niezaradnych życiowo. Wysoki wskaźnik występowania zdewastowanych budynków czy zabytków może determinować pojawienie się w przestrzeni dewastacyjnej działalności mieszkańców, co jeszcze bardziej może dezintegrować społeczność. Występowanie zabytków na terenie obszaru zdegradowanego wiąże się najczęściej z koniecznością dodatkowych nakładów na utrzymanie infrastruktury.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

Zdjęcie 1 XIX wieczny budynek Pastorówki w Łeknie

Źródło: Opracowanie własne, spacer studyjny

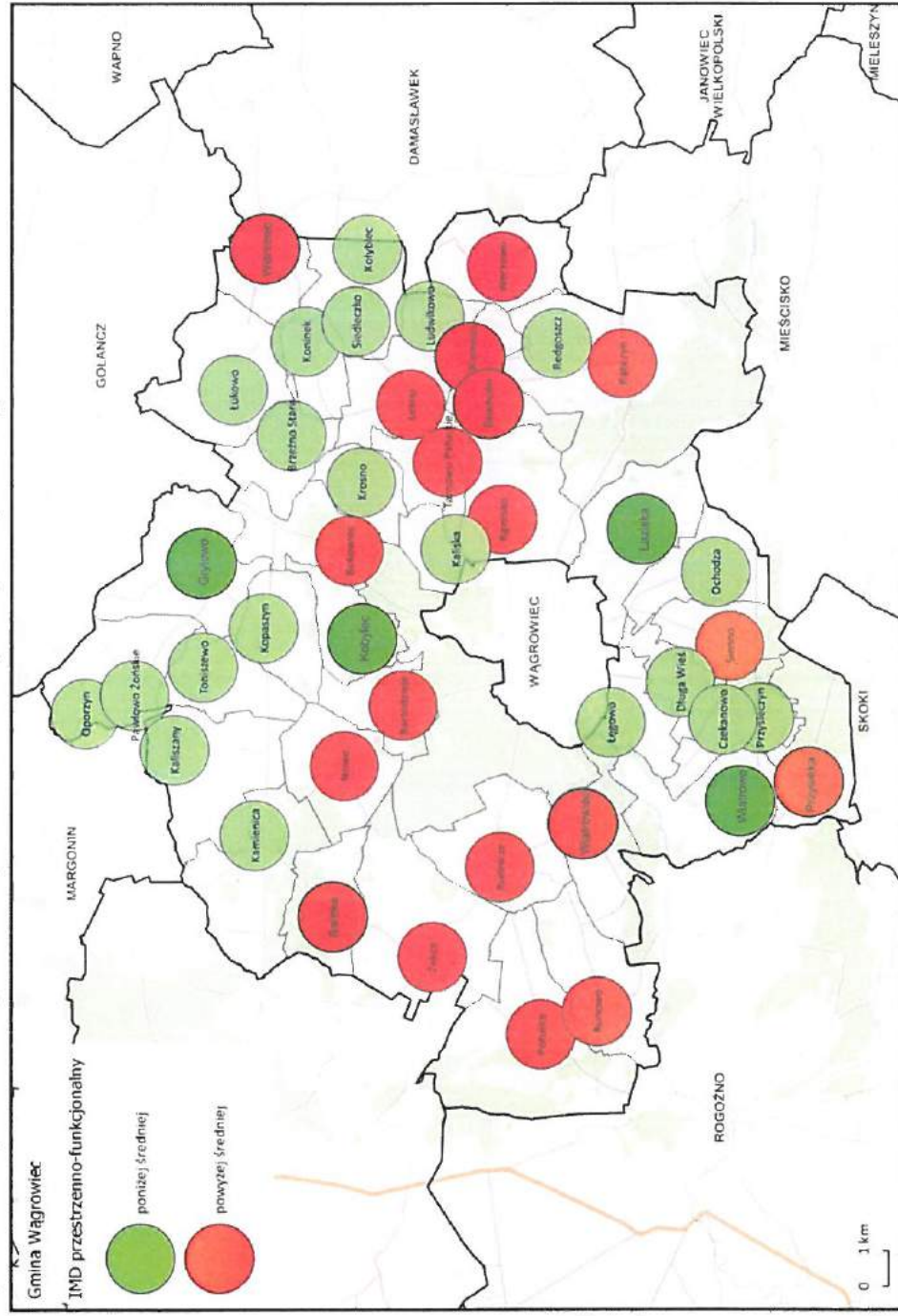
Na podstawie wyników badań społecznych prowadzonych z mieszkańcami należy wskazać ten element jako ten, który warunkuje występowanie problemów w obszarze przestrzenno-funkcyjnym. Obiekty zabytkowe są ważne dla społeczności lokalnej lecz najczęściej zaniedbane i wymagające remontów lub modernizacji. Dzięki realizacji działań rewitalizacyjnych obszar zdegradowany zostanie przekształcony, niejako wprowadzony na powrót do „tkanki społecznej gminy”.

Analiza przestrzenna natężenia problemów w sferze przestrzenno-funkcyjnej pokazana została na mapie obejmującej jednostki urbanistyczne gminy.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017 - 2023

Mapa 4 Analiza przestrzenna problemów przestrzenno-funkcjonalnych w gminie Wągrowiec

Źródło: Opracowanie własne

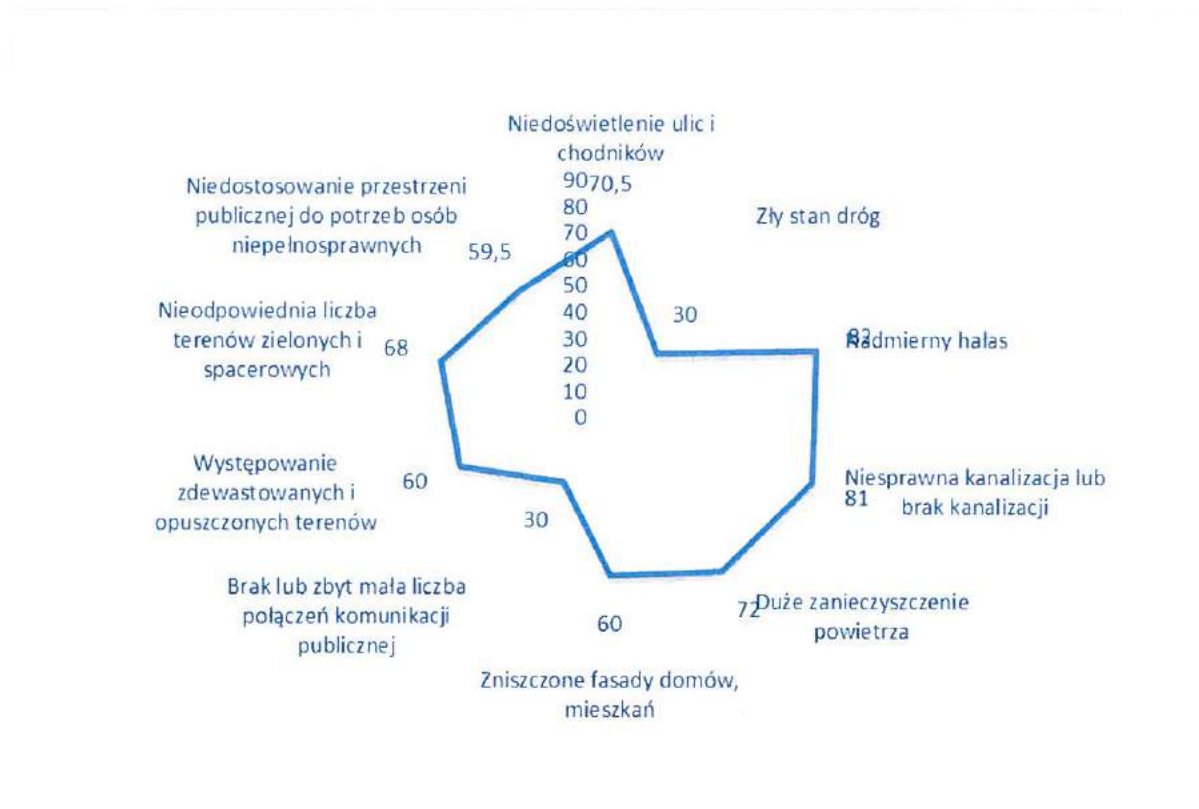
LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

Uwarunkowania techniczne

W ramach prowadzonych badań kwestionariuszach mieszkańcy gminy Wągrowiec zostali także poproszeni o wskazanie **problemów, które związane są z przestrzenią publiczną**. Najważniejsze problemy, które zauważają mieszkańcy to nadmierny hałas (82%) oraz brak lub niesprawność kanalizacji (81%). Kolejnym problemem jest duże zanieczyszczenie powietrza (72%), niedoświetlenie ulic i chodników (70,5%), występowanie zdewastowanych i opuszczonych terenów (70%), nieodpowiednia liczba terenów zielonych i spacerowych (68%), a także zniszczone fasady domów, mieszkań (60%). Co istotne, najważniejsze problemy mieszkańców dotyczą odpowiedniej dbałości o otoczenie naturalne oraz środowisko, w którym żyją. Kres tym problemom mogłaby dać edukacja oraz wypracowanie większej świadomości proekologicznej wśród mieszkańców gminy Wągrowiec, a co za tym idzie odpowiednie zagospodarowanie środowiska naturalnego i jego zasobów. Uczniowie także zauważali problemy związane z ekologią, więc istotne byłoby przedstawienie młodzieży rozwiązań, które mogliby wcielać w życie by poprawiać jakość środowiska lub zwiększyć ich świadomość w tym zakresie.

Ważną kwestią dla badanych jest także niedostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych – 59,5% wskazań. Wiele miejsc w gminie jest według mieszkańców niedostosowane do osób niepełnosprawnych, co zauważają szczególnie osoby starsze, które mają większe problemy z poruszaniem się i pokonywaniem infrastruktury. Najmniej widocznym problemem jest według badanych zbyt mała ilość połączeń komunikacji publicznej i zły stan dróg (30%). Wyniki opisuje poniższy wykres.

Wykres 13 Problemy przestrzeni publicznej według mieszkańców gminy Wągrowiec

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego PAPI mieszkańców Gminy Wągrowiec, N=300, luty 2017

W trakcie badania poproszono mieszkańców o wskazanie przedsięwzięć, które są konieczne dla efektywności procesu rewitalizacji. Jako najważniejsze wskazane zostały przedsięwzięcia związane z poprawą infrastruktury

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

drogowej (52%) oraz ścieżek rowerowych (47%). Jest to zrozumiałe, ponieważ gminę zamieszkuje duża część osób dorosłych, które chętnie korzystają z samochodów lub rowerów do przemieszczania się po gminie i mogą odczuwać w tym zakresie dyskomfort. Było to bardzo istotne zadanie również z punktu widzenia przedsiębiorców, którzy jako użytkownicy często poruszają się po tych drogach. Badani wskazują także na konieczność poprawy estetyki przestrzeni publicznych (45%) w tym poprawę placów, ławek, wiat, oznaczeń. Kolejnym ważnym aspektem jest odnowa terenów zielonych i ich zagospodarowanie (27%). Wiąże się to z problemami wskazywanymi przez mieszkańców, tj. złą jakość terenów zielonych i spacerowych. Według badanych, najmniej problematyczne jest budowanie poczucia tożsamości lokalnej (12%) oraz poprawa gospodarki odpadami, ściekami (16%). Podsumowując, w ramach rewitalizacji gmina powinna zająć się kwestiami, które związane są rozwojem infrastruktury drogowej i otoczeniem, odnową terenów zielonych oraz poprawą estetyki gminy. Dane dotyczące przedsięwzięć rewitalizacyjnych przedstawione są na kolejnym wykresie:

Wykres 14 Proponowane działania rewitalizacyjne dotyczące uwarunkowań technicznych i przestrzenno-funkcjonalnych gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego PAPI mieszkańców Gminy Wągrowiec, N=300, luty 2017

Analiza danych jakościowych wpłynęła na dobór wskaźników do analizy ilościowej w zakresie uwarunkowań technicznych. Dane dotyczące uwarunkowań technicznych są analizowane ze względu na stan dróg w Gminie oraz ze względu na skanalizowanie sołectw (do analizy przyjęto liczbę osób korzystających z kanalizacji).

Na podstawie wizji lokalnej, w tym spacerów studyjnych i inwentaryzacji dokonano podziału i klasyfikacji dróg z uwagi na ich stan techniczny. Przypisano im wartości liczbowe tj. 0 – zły stan (sołectwa oznaczone kolorem czerwonym) dróg, 1 – dobry (sołectwa oznaczone kolorem zielonym).

W przypadku wskaźnika skanalizowania sołectw również na czerwono zaznaczono obszary, których wskaźnik skanalizowania tj. liczba osób korzystających z kanalizacji, jest mniejszy niż 30%. Niniejsze sołectwa zaznaczone zostały kolorem czerwonym. Pozostałe zaś sołectwa zaznaczono kolorem zielonym. Uzasadnieniem wyboru wskaźnika na poziomie powyżej 30% jest dokonana pogłębiona analiza, z której wynika, że w przypadku rolniczego charakteru gminy istnieje duże rozproszenie zabudowy. Skanalizowaniu podlegają w szczególności

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

obszary skoncentrowanej zabudowy, stąd też dostęp do kanalizacji przez więcej niż 30% mieszkańców uznano, za zjawisko korzystne. W przypadku zaś mniejszej niż 30% liczby osób korzystających z kanalizacji sanitarnej uznano za zjawisko niekorzystne.

Tabela 13 Uwarunkowania techniczne Gminy Wągrowiec

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	stan dróg na terenie gminy (poniżej średniej)	wskaźnik skanalizowania sołectw (%) (poniżej średniej)	Ocena łączna
1	Bartodzieje	285	0	52,21	5
2	Bracholin	79	0	0	10
3	Brzeźno Stare	151	1	0	5
4	Bukowiec	108	0	0	10
5	Czekanowo	146	1	0	5
6	Długa Wieś	150	0	0	10
7	Grylewo	493	0	32,08	5
8	Kaliska	311	1	54,39	0
9	Kaliszany	252	0	0	10
10	Kamienica	222	0	0	10
11	Kiedrowo	86	0	0	10
12	Kobylec	741	0	64,82	5
13	Kolymbiec	42	1	0	5
14	Koninek	92	0	0	10
15	Kopaszyn	184	0	0	10
16	Krosno	125	1	0	5
17	Ludwikowo	88	1	0	5
18	Łaziska	671	0	48,46	5
19	Łekno	694	0	0	10
20	Łęgowo	333	0	67,9	5
21	Łukowo	369	0	0	10
22	Nowe	261	0	39,29	5
23	Ochodza	382	1	14,05	10
24	Oporzyn	91	0	0	10
25	Pawłowo Żońskie	343	1	0	5
26	Potulice	483	1	48,72	0
27	Przysieczyn	353	0	0	10
28	Przysieka	120	1	0	5
29	Rąbczyn	538	0	0,83	10
30	Redgoszcz	202	1	76,19	0
31	Rgielsko	355	0	64,18	5
32	Rudnicze	463	0	0	10
33	Runowo	324	0	0	10
34	Sarbka	87	1	0	5
35	Siedleczeko	269	1	0	5
36	Sienno	318	0	0	10
37	Tarnowo Pałuckie	172	0	0	10
38	Toniszewo	122	0	0	10
39	Werkowo	274	0	3,17	10
40	Wiatrowiec	240	1	0	5
41	Wiatrowo	568	1	10,5	5
42	Wiśniewo	92	1	0	5
43	Żelice	572	0	0	10
Średnia					7,09

Źródło: Opracowanie własne na podstawie gminnych danych

W powyższej tabeli ocenę łączną uwarunkowań technicznych oznaczono odpowiednio na kolory: czerwony i zielony. Sposób obliczenia oceny łącznej uwarunkowań technicznych dla poszczególnych sołectw.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

- 5 punktów za obszar oznaczony kolorem czerwonym,

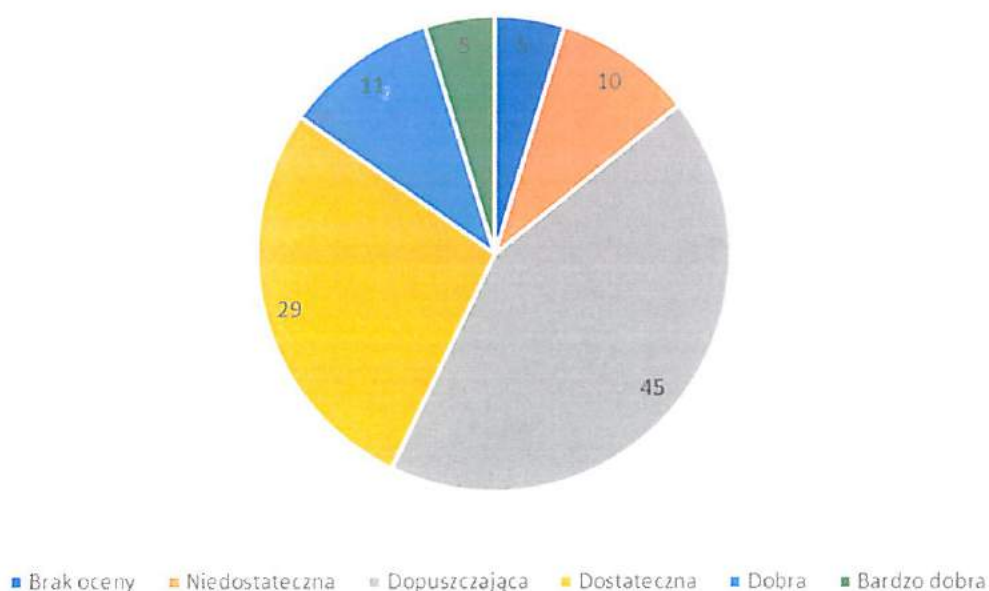
- 0 punktów za obszar oznaczony kolorem zielonym.

Kolorem czerwonym oznaczono miejscowości, w których ocena łączna jest bardzo niekorzystna (występuje zarówno zły stan dróg jak i brak kanalizacji sanitarnej) – powyżej średniej, która wynosi 7,09.

Kolorem zielonym oznaczono miejscowości, w których ocena łączna jest korzystna, stan dróg jest dobry, a powyżej 30% ludności objętych jest kanalizacją – poniżej średniej, która wynosi 7,09 (jeden z czynników tj. stan dróg lub skanalizowania jest korzystny).

Mieszkańcy Gminy zostali poproszeni dodatkowo o ocenę stanu dróg gminnych. Opinie wskazujące dolną część oceny (suma odpowiedzi 0,1 i 2 to 323) pokazują, że badani nie są zadowoleni ze stanu dróg gminnych. W porównaniu z sumą odpowiedzi 3, 4 i 5 (224), które obrazują dobrą opinię, to widać wyraźną różnicę w postrzeganiu stanu dróg w Gminie na ich niekorzyść.

Wykres 15 Opinia na temat stanu dróg w Gminie Wągrowiec

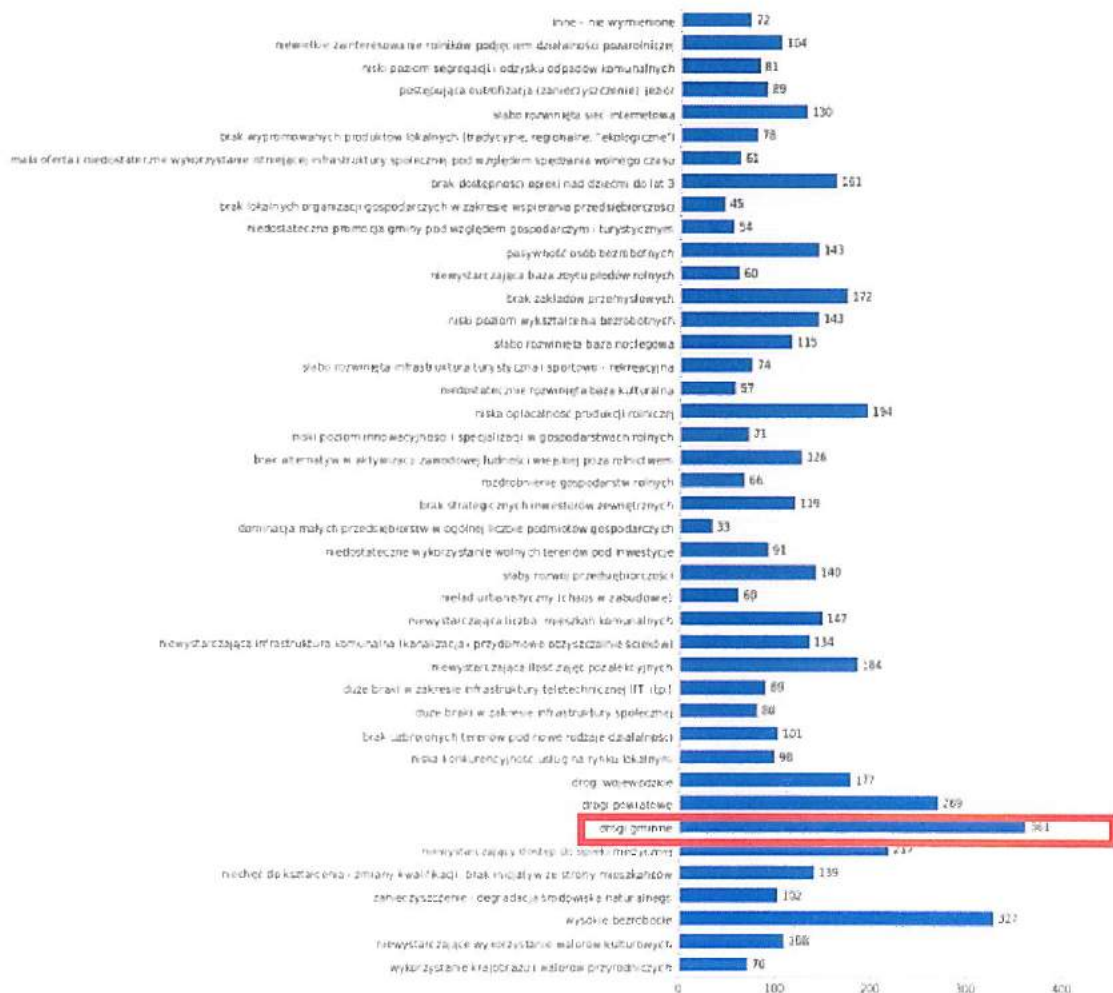
Źródło: Opracowanie na podstawie danych ankietowych mieszkańców Wągrowca na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2016-2023, listopad 2016 r.

Podobnie mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie najsłabszych stron Gminy. Również i tutaj możemy zauważyć, że najczęściej wskazań dotyczy dróg gminnych.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

Wykres 16 Najważniejsze słabe strony Gminy Wągrowiec według mieszkańców

Źródło: Opracowanie na podstawie danych ankietowych mieszkańców Wągrowca na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2016-2023, listopad 2016 r.

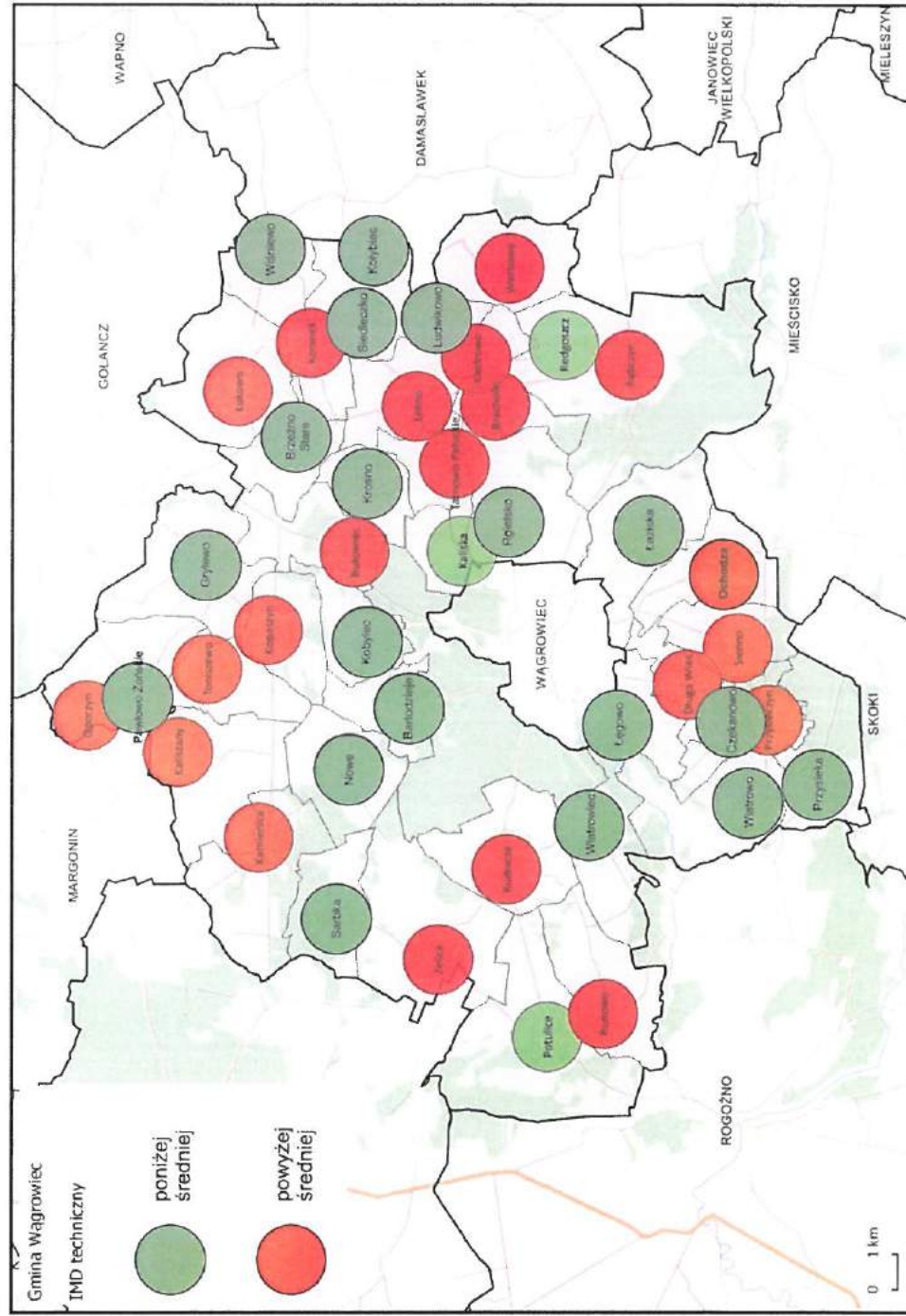
Dostępność sieci kanalizacyjnej wskazuje na możliwość zabezpieczenia podstawowych potrzeb dotyczących codziennego funkcjonowania. Brak lub niski wskaźnik dostępności sieci może przyczynić się gorszej jakości życia mieszkańca na każdym jego poziomie – brak zabezpieczenia potrzeb podstawowych powoduje niemożność zaspakajania potrzeb wyższego rzędu. Zły stan dróg, brak połączeń pomiędzy sołectwami czy też brak oświetlenia i chodników może w znaczącym stopniu wpływać na degradację wyżej wymienionych terenów nie tylko pod względem ekonomicznym czy technicznym, ale przede wszystkim pod względem społecznym. Brak możliwości bezpiecznego poruszania się na terenie sołectw czy między sołectwami determinuje niską aktywizację mieszkańców, a tym samym jeszcze bardziej może obniżyć aktywność osób starszych, które mogłyby uczestniczyć w organizowanych dla nich spotkaniach. Jednocześnie może to być powód obniżający motywację do organizacji działań dla najmłodszego pokolenia, które w przyszłości będzie odpływało ze wsi do aglomeracji.

Analiza przestrzenna natężenia problemów w sferze technicznej pokazana została na mapie obejmującej jednostki urbanistyczne gminy.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017 - 2023

Mapa 5 Analiza uwarunkowań technicznych gminy Wągrowiec

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

Podsumowanie procesu delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Podsumowując proces delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, stwierdzić należy, że podstawą wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji stanowiła analiza, w której wykorzystane zostały obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań. Analiza obejmowała ocenę wartości wskaźników na podstawie danych zebranych z gminnych instytucji i udostępnionych przez podmioty publiczne w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej. Przy konstrukcji syntetycznego miernika rozwoju Gminy ważnym etapem było określenie charakteru wybranych cech. Jeżeli większe wartości danej cechy pozwalają zakwalifikować obiekt jako lepszy, zgodnie z przyjętym kryterium ogólnym, to cechę taką nazywamy **stymulantą**. Natomiast gdy większe wartości cechy implikują gorszą ocenę obiektu, w świetle kryterium ogólnego, to mówimy o **destymulancie**. Dobór wskaźników obejmował wyznaczenie stymulantów i destymulantów rozwoju Gminy.

W celu oceny natężenia występowania negatywnych zjawisk w **sferze społecznej** dokonano oceny następujących wskaźników z tego zakresu:

- Liczba świadczeń zasiłki stałe/100 mieszkańców
- Liczba świadczeń zasiłki okresowych/100 mieszkańców
- Liczba świadczeń zasiłki celowych /100 mieszkańców
- Liczba świadczeń pomoc na dożywianie dzieci/100 mieszkańców
- Liczba świadczeń pomoc uzależnienie od alkoholu/100 mieszkańców
- Wiek przedprodukcyjny/100 mieszkańców
- Wiek poprodukcyjny/100 mieszkańców
- Liczba przestępstw kryminalnych (bez zdarzeń drogowych) /100 mieszkańców
- Liczba założonych niebieskich kart /100 mieszkańców
- Liczba bezrobotnych /100 mieszkańców

Analiza danych statystycznych pozwoliła na określenie wskaźnika pozwalającego ocenić natężenie negatywnych zjawisk w **sferze gospodarczej**:

- Współczynnik przedsiębiorczości (Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w odniesieniu do liczby ludności danego obszaru)
- Liczba gospodarstw o powierzchni poniżej 15 ha
- Liczba gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha

W celu oceny natężenia występowania negatywnych zjawisk w **sferze środowiskowej** dokonano oceny następujących wskaźników z tego zakresu:

- Współczynnik osób w sołectwie segregujących śmieci

W celu oceny natężenia występowania negatywnych zjawisk w **sferze przestrzenno-funkcjonalnej** dokonano oceny wskaźnika:

- Ogólna liczba zabytków, w tym archeologicznych (występowanie problemów dotyczących złego stanu infrastruktury)

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

W celu oceny natężenia występowania negatywnych zjawisk w **sferze technicznej** dokonano oceny wskaźnika:

- Stan dróg na terenie gminy
- Wskaźnik skanalizowania sołectw.

IMD łączne jest to suma dla wszystkich wskaźników. Są to wartości powyżej średniej czyli powyżej 38. Na obszarach, gdzie nie występują problemy w sferze społecznej nie uwzględniono tego obszaru do analizy, gdyż zgodnie z wytycznymi obszar zdegradowany to obszar cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

Tabela 14 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego Gminy Wągrowiec - IMD Ogólne

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba ludności	Wskaźniki					IMD łącznie
			IMD społeczne	Uwarunkowania gospodarcze	Uwarunkowania środowiskowe	Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne	Uwarunkowania techniczne	
1	Barłódzkie	285	16	10	0	5	5	36
2	Bracholin	79	13	5	5	5	10	38
3	Brzeźno Stare	151	13	0	0	0	5	18
4	Bukowiec	108	12	5	5	5	10	37
5	Czekanowo	146	17	3	0	0	5	25
6	Długa Wieś	150	14	5	0	0	10	29
7	Grylewo	493	27	10	0	0	5	42
8	Kaliska	311	7	5	0	0	0	12
9	Kaliszany	252	16	10	0	0	10	36

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017 - 2023

10	Kamienica	222	31	5	5	0	10	51
11	Kiedrowo	86	9	5	0	5	10	29
12	Kobylec	741	29	10	5	0	5	49
13	Kotybiec	42	2	10	0	0	5	17
14	Koninek	92	14	5	5	0	10	34
15	Kopaszyn	184	20	10	5	0	10	45
16	Krosno	125	4	5	5	0	5	19
17	Ludwikowo	88	14	10	5	0	5	34
18	Laziska	671	15	5	0	0	5	25
19	Łekno	594	23	5	5	5	10	48
20	Łęgowo	333	18	5	5	0	5	33
21	Łukowo	369	24	15	5	0	10	54

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

22	Nowe	261	33	10	5	5	5	58
23	Ochodza	382	8	5	0	0	10	23
24	Oporzyn	91	16	5	0	0	10	31
25	Pawłowo Żońskie	343	17	10	0	0	5	32
26	Potulice	483	25	10	5	5	0	45
27	Przysieczyn	353	33	10	0	0	10	53
28	Przysieka	120	24	5	0	5	5	39
29	Rąbczyn	538	25	5	5	5	10	50
30	Redgoszcz	202	23	10	0	0	0	33
31	Rgielisko	355	25	5	5	5	5	45
32	Rudnicze	463	22	10	0	5	10	47
33	Runowo	324	39	10	5	5	10	69
34	Sarbka	87	24	5	0	5	5	39

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

35	Siedleczko	269	16	10	0	0	5	31	
36	Sienno	318	25	15	5	5	10	60	
37	Tarnowo Paluckie	172	16	5	5	5	10	41	
38	Toniszewo	122	11	0	0	0	10	21	
39	Werkowo	274	10	5	5	5	10	35	
40	Wiatrowiec	240	23	10	5	5	5	48	
41	Wiatrowo	568	30	10	0	0	5	45	
42	Wiśniewo	92	20	10	0	5	5	40	
43	Żelice	572	26	10	5	5	10	56	
		12 251	Średnia						38

Źródło: Opracowanie własne

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

Obszar zdegradowany to obszar, dla którego zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w przynajmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej. Z uwagi na duży obszar Gminy Wągrowiec, jej charakter i rozproszenie miejscowości, ilość obszarów odpowiadająca wyżej opisanym warunkom jest duża. W związku z tym ograniczono obszar zdegradowany przyjmując za podstawę występowanie negatywnych zjawisk społecznych wraz z minimum dwoma w innych sferach (co jest z godne z wyliczonym wskaźnikiem IMD powyżej średniej tj. 38). Takie podejście pozwoliło wskazać jako obszar zdegradowany następujące miejscowości: Grylewo, Kamienica, Kobylec, Kopaszyn, Łekno, Łukowo, Nowe, Potulice, Przysieczyn Przysieka, Rąbczyn, Rgielsko, Rudnicze, Runowo, Sarbka, Sienno, Wiatrowiec, Wiatrowo, Wiśniewo, Żelice.

Łączna powierzchnia Gminy Wągrowiec wynosi 348,77 km². Powierzchnia w/w obszarze zdegradowanego wynosi 225,18 km², co stanowi 64,56 %.

Łączna liczba osób zamieszkujących Gminę Wągrowiec wynosi 12 251. Liczba osób zamieszkujących w/w obszar zdegradowany wynosi 7477, co stanowi 62,03%.

Ze względu na fakt wykraczania obszaru zdegradowanego poza wymogi ustawowe dotyczące liczby mieszkańców (30% liczby mieszkańców gminy), która może zamieszkiwać obszar bezpośredniego oddziaływania procesu rewitalizacji oraz wykracza poza dopuszczalne ograniczenia terytorialne (20% powierzchni gminy) przeprowadzono delimitację obszaru rewitalizacji uwzględniającą konsultacje społeczne i pracę Zespołu ds. rewitalizacji. Członkom Zespołu ds. Rewitalizacji przedstawiono wyliczenia ogólnego IMD, w którym po uwzględnieniu wszystkich uwarunkowań dostrzegalna jest koncentracja problemów społecznych i minimum dwóch w zakresie innych sfer. Członkowie Zespołu ds. Rewitalizacji wraz ze wsparciem Wykonawcy dokonali analizy opartej na następującym schemacie logicznym:

OBSZAR ZDEGRADOWANY WEDŁUG OGÓLNEGO IMD

- I. OBSZAR ZDEGRADOWANY WEDŁUG SPOŁECZNEGO IMD
- II. ZGŁOSZONE W TRAKCIE PROCESU PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ POMYSŁY ORAZ POTENCJAŁ OBSZARÓW
- III. STRATEGICZNE CELE ROZWOJU GMINY/MOŻLIWOŚCI REALIZACJI POMYSŁÓW
= OBSZARY O SZCZEGÓLNEJ KONCENTRACJI PROBLEMÓW, NA KTÓRYCH MOŻLIWE JEST REALIZOWANIE DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH ZGODNYCH Z ZAŁOŻENIAMI STRATEGICZNYMI ORAZ MOŻLIWOŚCIAMI ORGANIZACYJNYMI I FINANSOWYMI.

Ostatecznie do obszaru rewitalizacji włączone zostały następujące miejscowości: Kamienica, Łekno, Nowe, Przysieczyn, Runowo, Sienno i Żelice. Obszar rewitalizacji Gminy Wągrowiec zamieszkiwany jest przez 2 744 mieszkańców, co stanowi 22,40% ogólnej liczby mieszkańców.

Zespół ds. rewitalizacji przeanalizował wnikliwie uzyskane wskaźniki, które w małych ośrodkach są znane i niemal spersonalizowane. Poglębioną wiedzę o obszarach zapewnił starannie dobrany skład Zespołu ds. Rewitalizacji, który w przypadku małych środowisk jakim są wskazane obszary problemowe mógł dokładnie wskazać źródła i przyczyny uzyskanych wskaźników oraz wskazać potencjały poszczególnych obszarów.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

GRYLEWO – jest miejscowością popegeerowską, w której odnotowano duże problemy społeczne oraz towarzyszące im problemy w sferze gospodarczej. W ostatnim okresie sołectwo zostało doinwestowane poprzez przebudowę cieletnika na nowoczesną salę wielofunkcyjną, wybudowano kanalizację sanitarną oraz oczyszczalnię ścieków, a także poprawiono stan dróg na osiedlu popegeerowskich bloków. Ponadto w ramach ochrony zabytków dofinansowano remont zabytkowego kościoła. W sali wielofunkcyjnej możliwe było uruchomienie zajęć terapeutycznych dla dzieci finansowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Dzięki powstałym możliwościom lokalowym zaobserwowano zwiększenie aktywności mieszkańców (działalność stowarzyszenia, Rady Sołeckiej, Grupy Odnowy Wsi). Mając na uwadze powyższe oraz stojąc przed koniecznością wyboru, Grylewo nie zostało wskazane jako obszar rewitalizacji.

KOBYLEC – jest miejscowością rekreacyjno – turystyczną o znaczącym potencjale rozwojowym. W ostatnim czasie w miejscowości Kobylec zostało wykonane wiele inwestycji, które powinny wpłynąć na jej rozwój. Zagospodarowano teren przy jeziorze poprzez wykonanie pomostów, wykonano plac zabaw z elementami linowymi, zamontowano urządzenia fitness, elementy małej architektury. Utworzono kąpielisko strzeżone a budynek po byłym WOPR dostosowano do potrzeb ratowników. W miejscach najbardziej niewralgicznych z uwagi na bezpieczeństwo uruchomiono monitoring. Przy plaży powstał punkt gastronomiczny i parking obsługujący również kompleks sportowy ORLIK, do obsługi którego zatrudniono animatorów sportu. Zainicjowano utworzenie przedszkola dla najmłodszych mieszkańców. Zmodernizowano i nadal modernizowany jest układ drogowy, włączono wieś Kobylec do układu komunikacji miejskiej, co umożliwia dotarcie do większego ośrodka gospodarczego – Wągrowca. Wieś jest skanalizowana. Z całej infrastruktury mogą korzystać zarówno sezonowi jak i stali mieszkańcy co sprzyja włączeniu społecznemu. Przez miejscowość Kobylec przebiega zmodernizowana linia kolejowa Poznań – Wągrowiec – Golańcz, co daje możliwości bezpośredniego dotarcia do sąsiadującego Wągrowca czy dalej Poznania. Szansę zniwelowania problemów społecznych daje również planowana przebudowa i rewitalizacja dworca i terenów podworcowych. Zamiar zlokalizowania w obiektach po byłym PKP siedzib stowarzyszeń działających na terenie gminy Wągrowiec, prowadzących działania na rzecz integracji i rozwoju stwarza szansę włączenia społecznego zdecydowanie większą niż w innych miejscowościach.

Ponadto niekorzystny wynik analizy społecznej (np. przestępczości) może być wynikiem sezonowego napływu turystów i rekreantów w okresie letnim.

Rozwój miejscowości pod względem turystycznym i istniejąca infrastruktura dają mieszkańcom możliwość podejmowania inicjatyw i wychodzenia z obszarów problemowych.

KOPASZYN – to miejscowość położona przy drodze wojewódzkiej, w północnej części Gminy Wągrowiec ze stosunkowo łatwym dostępem do pobliskich większych miejscowości. Zdiagnozowane problemy społeczne wynikają w znacznym stopniu z trudnej sytuacji materialnej kilku identyfikowanych środowisk. Mieszkańcy utrzymują się nie tylko z rolnictwa ale również pozarolniczej działalności gospodarczej – jako uzupełnienie działalności podstawowej. Mimo więc wykazanych problemów w sferze gospodarczej (niski wskaźnik przedsiębiorczości i niekorzystny areal gospodarstw) można stwierdzić, że wykazane niekorzystne wskaźniki nie oddają w pełni faktycznego stanu sytuacji gospodarczej. Ponadto w miejscowości obok drobnych działalności gospodarczych zlokalizowane jest Międzygminne Składowisko Odpadów Komunalnych, duży Zakład Produkcji Betonu dający możliwości zatrudnienia. W bieżącym roku przy wsparciu środków zewnętrznych przebudowano drogę gminną Bartodzieje – Kopaszyn co wpłynęło na poprawę infrastruktury drogowej. Ponadto obserwowana w ostatnim czasie wzrastająca aktywność mieszkańców (zwłaszcza młodych), zaangażowanie w

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

Program Odnowy Wsi, daje szansę szybszego niż w innych miejscowościach obniżenia negatywnych zjawisk społecznych. W środowiskach zagrożonych zintensyfikowane zostaną działania w ramach programów realizowanych przez OPS.

RĄBCZYN – Miejscowość Rąbczyn położona jest przy drodze powiatowej Wągrowiec – Janowiec Wlkp. Gmina prowadzi wspólnie działania z Samorządem Powiatu w zakresie dalszej poprawy infrastruktury drogowej i zapewnienia dogodnego dojazdu do miejscowości z kilku stron (w tym droga powiatowa z Łekna) celem rozproszenia skoncentrowanego ruchu w kierunku zlokalizowanych na terenie wsi największych na terenie gminy zakładów produkcyjnych. Tutaj bowiem ma swoją siedzibę zakład produkcji etanolu i pasz. Stosowana przez zakład nowoczesna technologia produkcji, pełna kontrola jakościowa procesu produkcyjnego oraz informatyczny system sterowania i kontroli procesów produkcyjnych zapewniają produkty najwyższej jakości zaopatrujące firmy z branży spożywczej, farmaceutycznej i chemicznej. Prężnie rozwijający się nowoczesny zakład stwarza możliwości zatrudnienia i rozwoju również mieszkańcom Rąbczyna w różnych zawodach (technologów, informatyków, pracowników produkcji) a rolnikom pewny rynek zbytu. Prężnie działa również firma w branży drzewnej, która poszerza możliwości zatrudnienia. Ponadto dobry dojazd do Wągrowca daje większe szanse eliminacji negatywnych zjawisk społecznych niż w innych miejscowościach – wybranych do rewitalizacji.

Szczególnie niekorzystne aspekty społeczne na tym obszarze to alkoholizm i przestępczość. Zwrócono uwagę, że na wielkości analityczne wskaźników wpływ miał zapewne duży napływ ludzi do pracy - rotacja wśród pracowników; chwilowy napływ dostawców z surowcami (z kilku ościennych województw), funkcjonowanie w miejscowości szkoły oraz pojedyncze zidentyfikowane personalnie przez OPS (członków Zespołu) środowiska. Te czynniki mogły spowodować podwyższenie wskaźników dla całej miejscowości.

ŁUKOWO – zainwestowano w sferę społeczną – przebudowano świetlicę wiejską i zagospodarowano przestrzeń publiczną w centrum wsi. Łukowo położenie jest przy drodze Wojewódzkiej do Bydgoszczy. Aby umożliwić lepszy dojazd do pracy, do ośrodków gospodarczych poprawiono stan dróg gminnych. W związku z realizacją przez Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie Projektu poprawiającego dostęp do usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, usług asystenckich i opiekuńczych w Powiecie Wągrowieckim, Gmina Wągrowiec włączyła się jako Partner w realizację tego projektu. Poprzez usługi asystenckie mieszkańcy Łukowa zostaną zachęceni do włączenia się w realizację projektu. W ten sposób już podjęto działania zmierzające do poprawy niekorzystnych wskaźników społecznych w tym obszarze tj. bezrobocia a w konsekwencji korzystania z opieki społecznej i nie ujęto obszaru Łukowa do obszaru rewitalizacji. W środowiskach zagrożonych zintensyfikowane zostaną działania w ramach programów realizowanych przez OPS.

PRZYSIEKA – to miejscowość licząca zaledwie 120 mieszkańców. Mimo więc, nasilenia problemów społecznych i znacznego wskaźnika osób korzystających z opieki społecznej, faktyczna ilość osób wymagająca wsparcia jest stosunkowo najmniejsza w porównaniu z miejscowościami o większej liczbie ludności. Głównym wykazany problem społecznym mieszkańców tej miejscowości jest niski poziom dochodów (ubóstwo). Na poziom tego wskaźnika może mieć wpływ częściowo nieewidencjonowana praca sezonowa oferowana w tym obszarze w leśnictwie i rolnictwie. Zważając również na dogodne położenie miejscowości – przy drodze wojewódzkiej do Poznania oraz stając przed koniecznością wyboru obszarów przeznaczonych do rewitalizacji wskazano na miejscowości o gorszych połączeniach komunikacyjnych, większe obszarowo oraz pod względem liczby ludności. Mieszkańcy Przysieki zostaną objęci systemem wsparcia w ramach bieżącej działalności OPS oraz opisanego wyżej projektu.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

POTULICE – to wieś popegeerowska, w której jeszcze kilka lat temu obserwowano bardzo duże nasilenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz wszystkich innych sferach. Obszar wsi był faktycznie zdegradowany co było widoczne i diagnozowane przez pracowników OPS oraz władze gminy i miało odzwierciedlenie w danych statystycznych wszelkich sfer życia społecznego. Wydarzeniem, które radykalnie zmieniło postawę mieszkańców była zmiana sposobu użytkowania budynku po nieczynnym sklepie spożywczym w świetlicę wiejską z punktem bibliotecznym. Otwarcie nowego obiektu wyzwoliło w mieszkańcach znaczny potencjał. Powstało Stowarzyszenie „Strzecha Potulice”, które najpierw nieśmiało wychodziło z drobnymi inicjatywami, później coraz śmielszymi by obecnie z powodzeniem sięgać po środki w ramach realizacji zadań publicznych i inicjatyw nie tylko dla mieszkańców sołectwa Potulice. To otwarcie mieszkańców oraz kolejne inwestycje realizowane przez gminę i przy wsparciu Gminy Wągrowiec (rozbudowa kanalizacji sanitarnej, przebudowa oczyszczalni ścieków, częściowa poprawa infrastruktury drogowej, remont zabytkowego drewnianego kościoła, przebudowa i kapitalny remont przedszkola, placu zabaw) spowodowały, że Potulice, mimo nadal identyfikowanych niekorzystnych zjawisk wyraźnie wykazują tendencję wychodzenia z sytuacji kryzysowej nie tylko w sferze społecznej.

Są jeszcze obszary wymagające wsparcia społecznego i infrastrukturalnego jednak zaobserwowany kierunek zmian pozwalają przypuszczać, że skierowanie programów realizowanych przez OPS i w miarę możliwości dalsze wsparcie infrastrukturalne wystarczy na poprawę niezadawalających wskaźników.

RGIELSKO – to sołectwo bezpośrednio przylegające do miasta Wągrowca co powoduje, że mimo niedostatecznie dobrej infrastruktury drogowej możliwości dotarcia do miasta są znacznie lepsze niż w innych miejscowościach o podobnych problemach. W zakresie negatywnych zjawisk społecznych niewątpliwie występujących w Rgielsku zidentyfikowano kilka środowisk, w których kumulują się bezrobocie i inne negatywne zjawiska społeczne. Zainwestowanie przez Gminę Wągrowiec w infrastrukturę społeczno – kulturalną i stworzenie punktów bibliotecznych z zapleczem świetlicowym stało się filarem integracji i aktywizacji znacznej części mieszkańców wsi. Zważając na powyższe oraz mając na uwadze potrzeby całej gminy Zespół ds. rewitalizacji nie rekomendowała miejscowości do obszaru rewitalizacji. W środowiskach zagrożonych zintensyfikowane zostaną działania w ramach programów realizowanych przez OPS.

RUDNICZE - sytuacja miejscowości i argumentacja dotycząca nie włączenia do programu jest bardzo zbliżona jak w Rgielsku. Zdiagnozowane negatywne zjawiska społeczne zidentyfikowano w kilku środowiskach. Przedstawiciele OPS uczestniczący w pracach Zespołu ds. rewitalizacji wskazują na kumulację niemal wszystkich negatywnych zjawisk społecznych w konkretnych spersonalizowanych środowiskach. Zainwestowanie przez Gminę Wągrowiec w infrastrukturę społeczno – kulturalną (świetlicę wiejską) stało się punktem integracji części mieszkańców wsi. Zważając na powyższe oraz mając na uwadze potrzeby całej gminy oraz mniejszy niż w innych miejscowościach potencjał infrastrukturalny, Zespół ds. rewitalizacji nie rekomendowała miejscowości do obszaru rewitalizacji. W środowiskach zagrożonych zintensyfikowane zostaną działania w ramach programów realizowanych przez OPS.

SARBKA – jest niewielką miejscowością, liczącą zaledwie 87 mieszkańców, w której zidentyfikowano konkretne środowiska, w których problemy społeczne się powtarzają. Stojąc przed koniecznością wyboru, Zespół ds. Rewitalizacji nie rekomendował Sarbki do obszaru rewitalizacji. W środowiskach zagrożonych zintensyfikowane zostaną działania w ramach programów realizowanych przez OPS.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

WIATROWIEC – sołectwo dla którego prowadzono analizę składa się z trzech miejscowości. Stąd też widoczne problemy społeczne rozkładają się na duży obszar. Ponadto OPS zidentyfikował, że nasilone problemy społeczne dotyczą w zasadzie kilku środowisk, w których kumuluje się nasilenie negatywnych zjawisk. Stąd też stając przed koniecznością wyboru nie rekomendowano sołectwa Wiatrowiec do włączenia do obszaru rewitalizacji. Zwrócono natomiast uwagę na konieczność pracy w ramach bieżącej działalności OPS. Zauważyć należy również, że w realizowany w Partnerstwie z Powiatowym Centrum Pomocy w Rodzinie Projekt poprawiający dostęp do usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, usług asystenckich i opiekuńczych w Powiecie Wągrowieckim, włączono mieszkańców sołectwa Wiatrowiec.

WIŚNIEWO – jest niewielką miejscowością, liczącą zaledwie 92 mieszkańców i podobnie jak w Wiatrowcu zidentyfikowano konkretne środowiska, w których problemy społeczne się powtarzają. Stojąc przed koniecznością wyboru, Zespół ds. Rewitalizacji nie rekomendował Wiśniewa do obszaru rewitalizacji. W środowiskach zagrożonych zintensyfikowane zostaną działania w ramach programów realizowanych przez OPS.

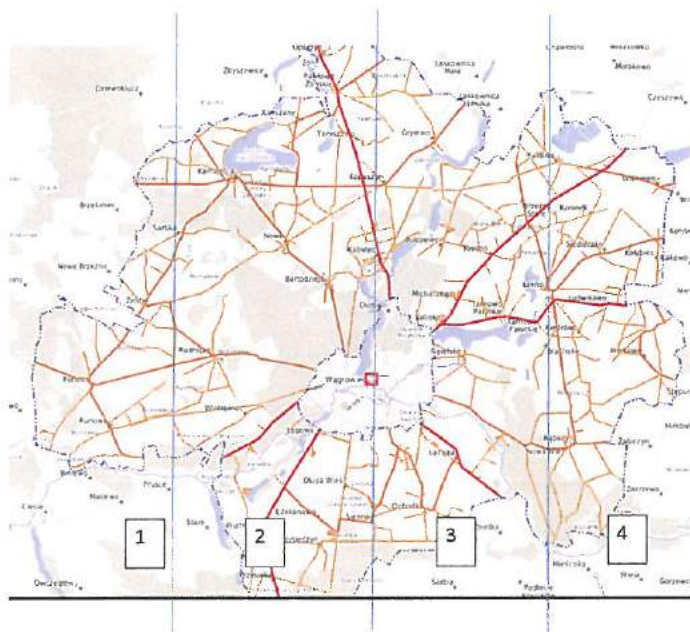
WIATROWO - w zakresie negatywnych zjawisk społecznych niewątpliwie występujących w Wiatrowie zidentyfikowano kilka środowisk, w których kumulują się negatywne zjawiska społeczne. Zainwestowanie w ostatnim czasie przez Gminę Wągrowiec w infrastrukturę społeczno – kulturalną: wyremontowany punkt biblioteczny, place zabaw dla dzieci, poprawa stanu dróg na osiedlu popegeerowskich bloków, a także otwarcie terenów do zurbanizowania dają szansę na wyjście z sytuacji kryzysowej oraz likwidacji negatywnych środowisk. Zważając na powyższe oraz mając na uwadze potrzeby całej gminy Zespół ds. rewitalizacji nie rekomendował miejscowości do obszaru rewitalizacji. W środowiskach zagrożonych zintensyfikowane zostaną działania w ramach programów realizowanych przez OPS.

Obszar zdegradowany obejmujący miejscowości: Grylewo, Kamienica, Kobylec, Kopaszyn, Łekno, Łukowo, Nowe, Potulice, Przysieczyn, Przysieka, Rabczyn, Rgielsko, Rudnicze, Runowo, Sarbka, Sienno, Wiatrowiec, Wiatrowo, Wiśniewo i Żelice został wyznaczony na podstawie obiektywnych wskaźników ilościowych. Delimitacja tego obszaru do obszaru rewitalizacji odbyła się poprzez pogłębioną analizę i opinię Zespołu ds. Rewitalizacji, którego skład umożliwił rzetelną ocenę.

Badania kwestionariuszowe przeprowadzone zostały metodą PAPI na próbie 300 mieszkańców Gminy Wągrowiec. W ramach analizy uwzględniono również badania społeczne z mieszkańcami prowadzone w I kwartale 2017 roku na potrzeby przygotowania *Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2017-2024*. W celu przeprowadzenia analizy zgromadzonych danych w ramach badań kwestionariuszowych z mieszkańcami gminy Wągrowiec, dokonano podziału obszaru gminy Wągrowiec na cztery obszary zgodnie z poniższą mapą. Należy podkreślić, iż podział został dokonany ze względu na wstępną analizę problemów społecznych występujących na terenie badanej gminy. Poprzez przeprowadzoną analizę stwierdzono występowanie czterech obszarów, na których koncentracja problemów jest zbliżona i pozwala porównać obszary pomiędzy sobą w celu doprowadzenia do wskazania obszarów koncentracji szczegółowych problemów oraz możliwości późniejszego wyciągnięcia wniosków odnośnie konieczności prowadzenia działań rewitalizacyjnych.

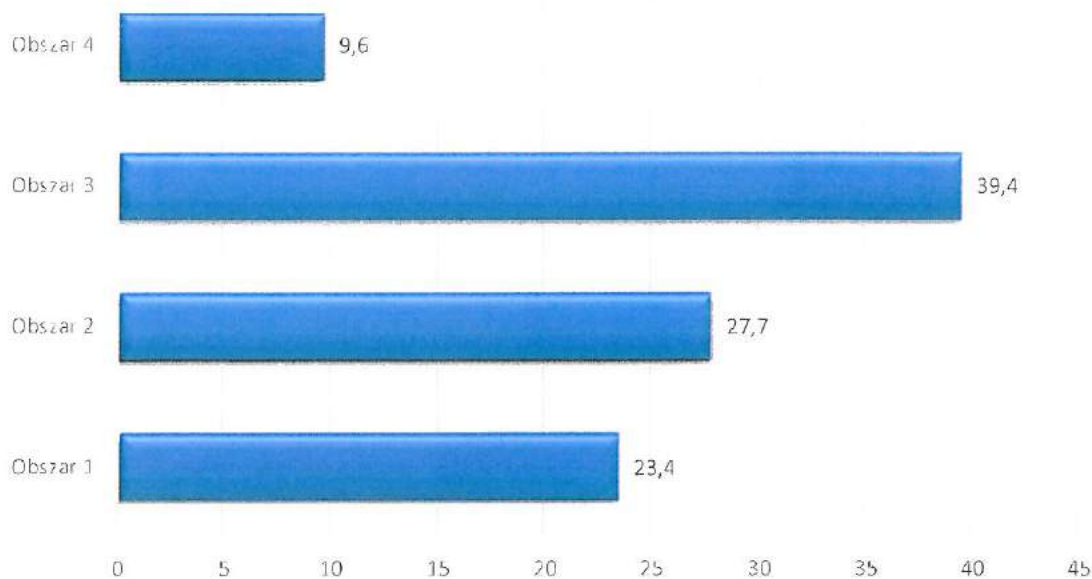

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

W toku badania sprawdzono, które obszary według mieszkańców cechują się największą koncentracją problemów społecznych, gdzie występują najbardziej zdegradowane budynki, najgorsze drogi, oraz które tereny są najbardziej niebezpieczne i mają zanieczyszczone powietrze. Według mieszkańców, miejsca gdzie występuje najwięcej problemów społecznych to według badanych Obszar III – 39,4%. Na Obszar I wskazało 23,4% respondentów. Na Obszar II wskazało 27,7% respondentów, a Obszar IV wybrało 9,6% badanych.

Wykres 17 Miejsca o znacznej koncentracji problemów społecznych

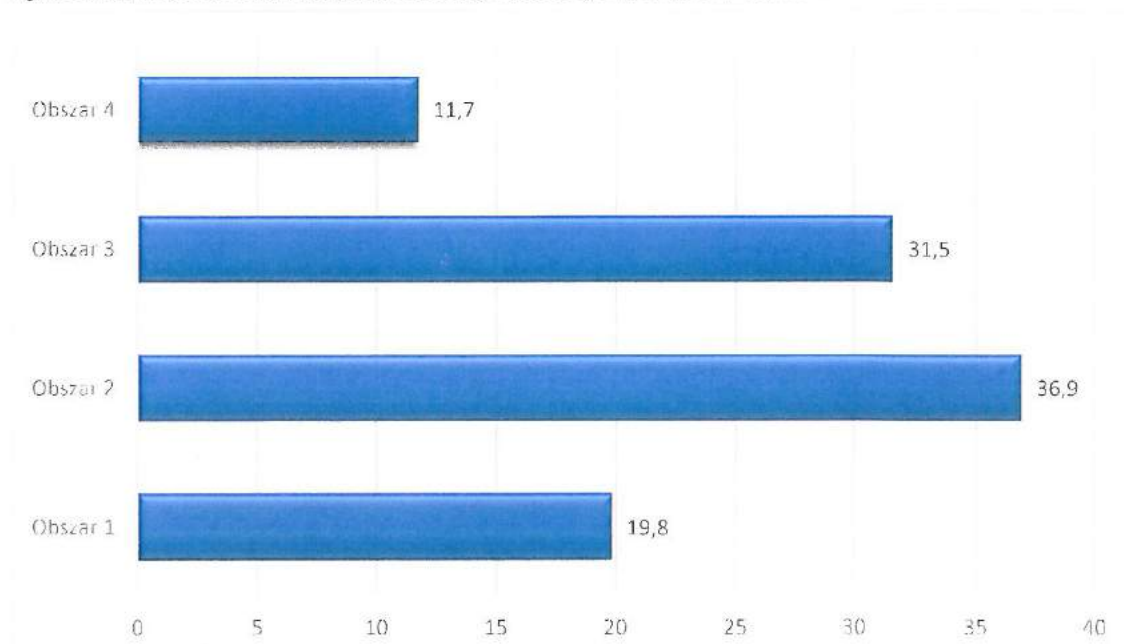
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego PAPI mieszkańców Gminy Wągrowiec, N=300, luty 2017

Na kolejnym wykresie zaprezentowano rozkład procentowy odpowiadający na pytanie o miejsca najbardziej zanieczyszczone środowiskowo. Badani wskazali Obszar II, jako teren najbardziej zanieczyszczony. Tuż za nim znajdował się Obszar III. Najmniej zanieczyszczony okazał się w opinii mieszkańców Obszar IV.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

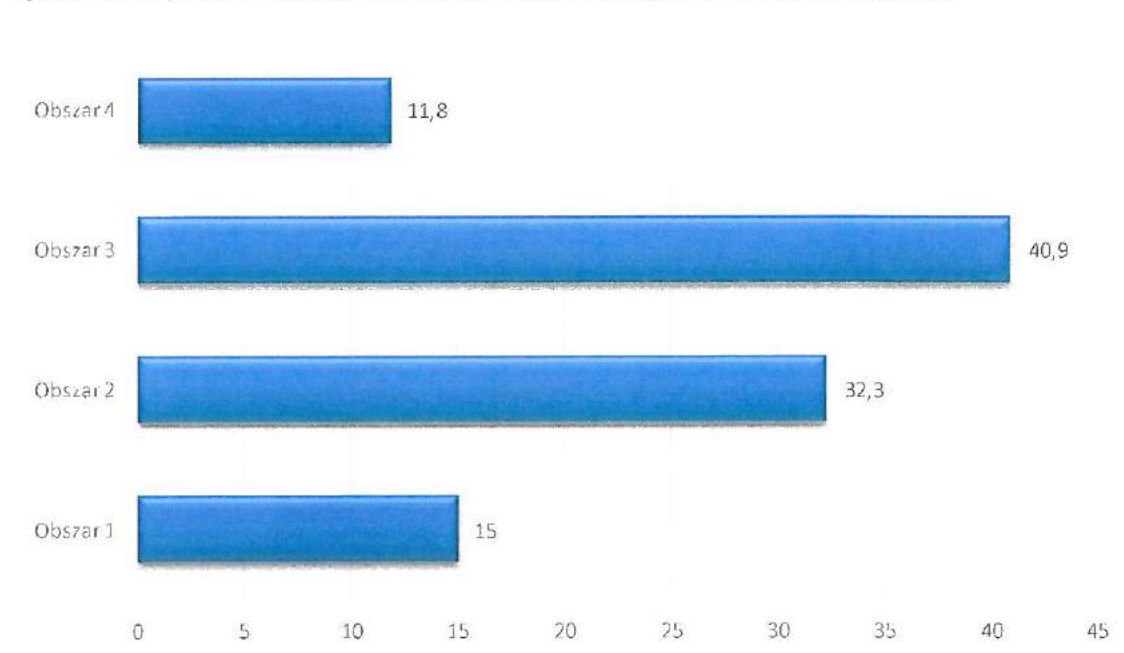
Wykres 18 Miejsca o znacznej koncentracji zanieczyszczenia środowiska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego PAPI mieszkańców Gminy Wągrowiec, N=300

Miejsca o znacznej koncentracji zdegradowanych technicznie budynków, które prezentuje wykres 8, dotyczą według badanych w szczególności Obszaru III (40,9%). Obszar II wybrano w 32,3%, a Obszar I wskazano w 15%. Najmniej zniszczonych budynków znajduje się na Obszarze IV – 11,8%.

Wykres 19 Miejsca o znacznej koncentracji zdegradowanych technicznie budynków

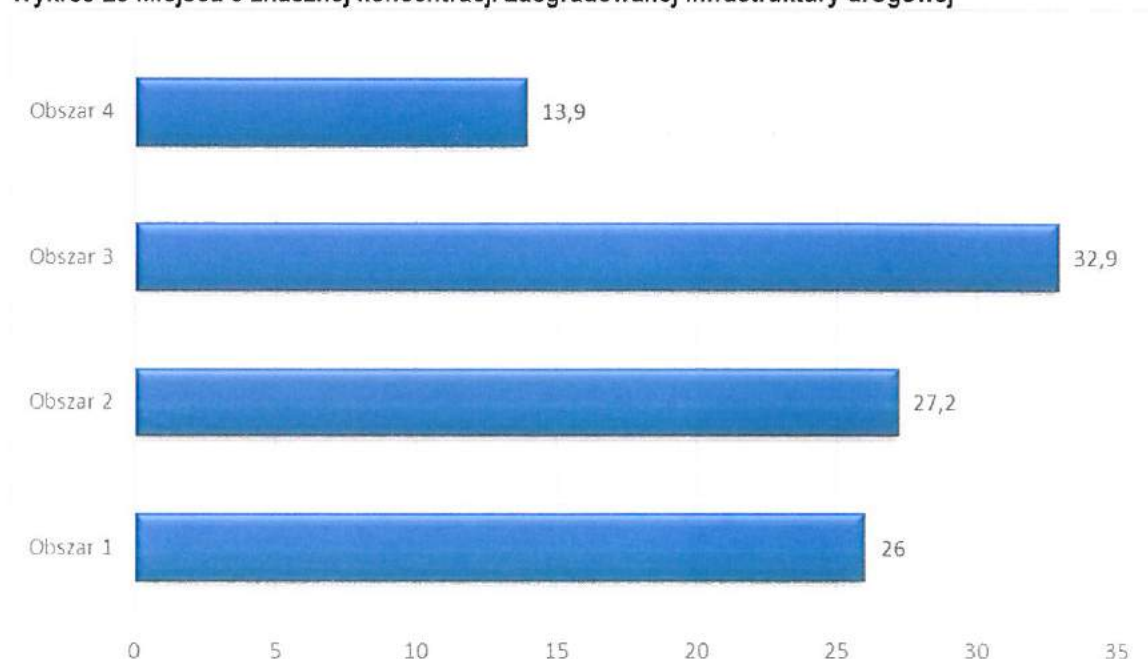
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego PAPI mieszkańców Gminy Wągrowiec, N=300. luty 2017

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

Na wykresie 9 zaprezentowane są miejsca, gdzie występuje najbardziej zdegradowana infrastruktura drogowa. Według mieszkańców gminy Wągrowiec zlokalizowane są one najliczniej na Obszarze III (32,9%). Następnie w Obszarze II (27,2%) i Obszarze I (26%), a najmniej na Obszarze IV (13,9%).

Wykres 20 Miejsca o znacznej koncentracji zdegradowanej infrastruktury drogowej

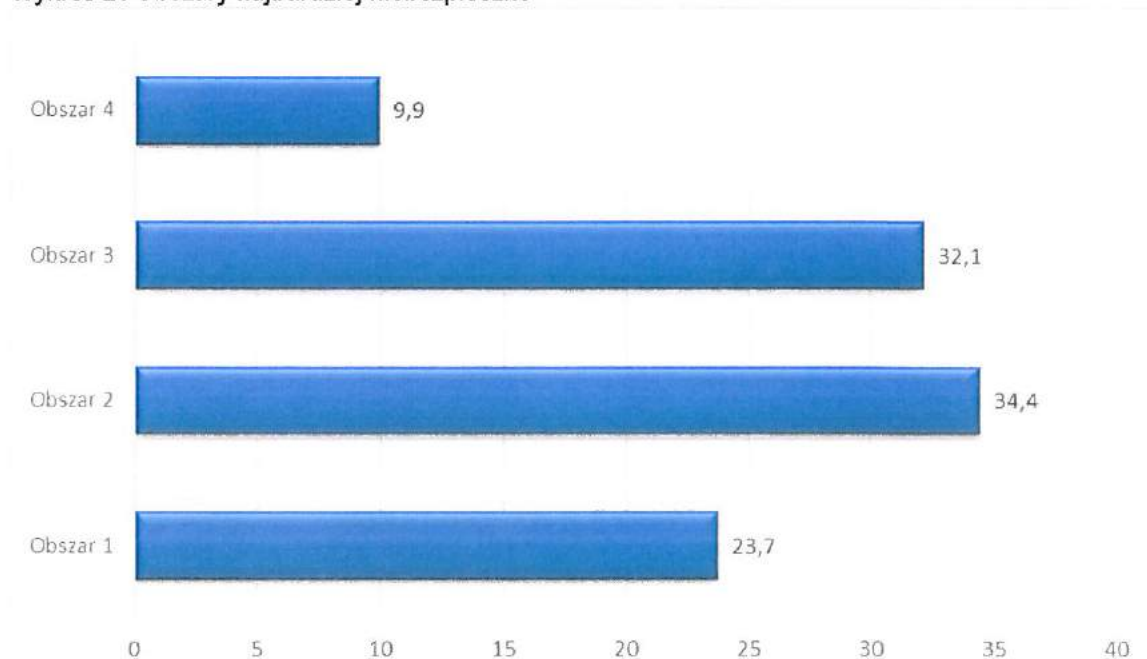
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego PAPI mieszkańców Gminy Wągrowiec, N=300

Teren Gminy zbadano także pod kątem występowania niebezpieczeństw. Na następnym wykresie ukazano miejsca, gdzie występuje najwyższa przestępczość, przez co obszary są wysoce niebezpieczne dla respondentów. Mieszkańcy gminy Wągrowiec czują się najmniej pewnie na Obszarze II (34,4%) i na Obszarze III (32,1%), a następnie w Obszarze I (23,7%). Najbezpieczniejszy okazał się Obszar IV (9,9%).

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

Wykres 21 Obszary najbardziej niebezpieczne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego PAPI mieszkańców Gminy Wągrowiec. N=300, luty 2017

Na posiedzeniu Zespołu ds. rewitalizacji dokonano analizy wyników badań społecznych i potencjału obszaru rewitalizacji wskazując konieczność wprowadzenia do obszaru szczególnie niezamieszkałych terenów Gminy, które generują największe problemy również w sferze technicznej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej. Narzędziem pracy był model taksonomiczny do wyboru obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Ocenie poddano jedynie te jednostki urbanistyczne, które obejmowały obszar zdegradowany. Model taksonomiczny stanowił narzędzie do analitycznej oceny zgromadzonych danych na etapie analizy obszaru Gminy i wyników konsultacji społecznych. Oceniono w nim pięć kluczowych obszarów towarzyszących wyznaczaniu obszaru rewitalizacji i późniejszej realizacji działań rewitalizacyjnych: efektywność, otoczenie instytucjonalne, regulacyjne, współpracę i dystrybucję środków pomocowych:

- **Efektywność** – efektywność przeanalizowana została pod kątem stosunku kosztów i nakładów poniesionych przez wnioskodawcę projektu rewitalizacyjnego realizowanego na konkretnym obszarze rewitalizacji.
- **Otoczenie instytucjonalne** – czyli opinia instytucji zaangażowanych we wdrażanie działań rewitalizacyjnych, czyli podmiotów takich jak Urząd Gminy, OPS, Ośrodek Kultury.
- **Otoczenie regulacyjne** – czyli wszystkie czynniki wpływające na wdrażanie wynikające z legislacji.
- **Współpraca** – współpraca pomiędzy głównymi podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji działania rewitalizacyjnego,
- **Dystrybucja środków pomocowych** – analiza czynników zachodzących na etapie dystrybucji i możliwości wykorzystania dostępnych funduszy własnych, środków unijnych, środków budżetowych, pracy wolontariuszy i partnerów działań rewitalizacyjnych na danym obszarze rewitalizacji.

Ocena dokonywana była w skali od 1 do 3, gdzie ocena 1 oznaczała niską potrzebę zaliczenia jednostki do obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a 3 oznaczała wysoką potrzebę zaliczenia jednostki do obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W ramach oceny analizie poddano zarówno możliwości oddziaływania na problemy za pomocą projektów „miękkich” - typowo nie inwestycyjnych, jak i „twardych” - typowo

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

inwestycyjnych, mogących oddziaływać w jak najszerszym zasięgu, stwarzając realną możliwość kreowania pozytywnych zmian na obszarze zdegradowanym, a w konsekwencji pozytywnie wpływać na kondycję Gminy. We wszystkich obszarach modelu taksonomicznego najwyższe punkty uzyskały jednostki urbanistyczne: Kamienica, Łekno, Nowe, Przysieczyn, Runowo, Sienno, Żelice.

Tabela 15 Zestawienie danych wyniku modelu taksonomicznego

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba ludności	IMD łącznie wszystkie uwarunkowania <u>OBSZAR ZDEGRADOWANY</u>	Model taksonomiczny Ocena Zespołu ds. rewitalizacji <u>OBSZAR REWITALIZACJI</u>
1	Bartodzieje	285	36	nie podlega ocenie
2	Bracholin	79	38	nie podlega ocenie
3	Brzeźno Stare	151	18	nie podlega ocenie
4	Bukowiec	108	37	nie podlega ocenie
5	Czekanowo	146	25	nie podlega ocenie
6	Długa Wieś	150	29	nie podlega ocenie
7	Grylewo	493	42	1
8	Kaliska	311	12	nie podlega ocenie
9	Kaliszany	252	36	nie podlega ocenie
10	Kamienica	222	51	3
11	Kiedrowo	86	29	nie podlega ocenie
12	Kobylec	741	49	1
13	Kolybiec	42	17	nie podlega ocenie
14	Koninek	92	34	nie podlega ocenie

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

15	Kopaszyn	184	45	1
16	Krosno	125	19	nie podlega ocenie
17	Ludwikowo	88	34	nie podlega ocenie
18	Łaziska	671	25	nie podlega ocenie
19	Łekno	694	46	3
20	Łęgowo	333	33	nie podlega ocenie
21	Lukowo	369	54	1
22	Nowe	261	58	3
23	Ochodza	382	23	nie podlega ocenie
24	Oporzyn	91	31	nie podlega ocenie
25	Pawłowo Żońskie	343	32	nie podlega ocenie
26	Potulice	483	45	1
27	Przysieczyn	353	53	3
28	Przysieka	120	39	1
29	Rąbczyn	538	50	1
30	Redgoszcz	202	33	nie podlega ocenie
31	Rgielsko	355	45	1
32	Rudnicze	463	47	1
33	Runowo	324	69	3

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

34	Sarbka	87	39	1
35	Siedleczeko	269	31	nie podlega ocenie
36	Sienno	318	60	3
37	Tarnowo Paluckie	172	41	nie podlega ocenie
38	Toniszewo	122	21	nie podlega ocenie
39	Werkowo	274	35	nie podlega ocenie
40	Wiatrowiec	240	48	1
41	Wiatrowo	568	45	1
42	Wiśniewo	92	40	1
43	Żelice	572	56	3
		12 251		

Źródło: Opracowanie własne

Analiza potencjałów pokazała, że należy szczególną uwagę zwrócić na takie sołectwo jak Łekno, które posiada szczególny potencjał rozwoju gminy. Tutaj problemem może być przede wszystkim niewłaściwa infrastruktura, zły stan dróg, trudny dostęp do miejsc spędzania wolnego czasu, co może prowadzić do trudności w kształtowaniu właściwych dla społeczności lokalnej uwarunkowań społecznych, na co zresztą już wskazują omówione wcześniej dane dotyczące urodzeń. Pośród miejscowości niewyznaczonych do rewitalizacji należy wskazać na uwarunkowania lokalne wskazujące dodatkowo na brak potencjału wyznaczenia do rewitalizacji co potwierdzone zostało wynikami analizy modelu taksonomicznego. Powyższe wnioski dotyczące wyznaczenia obszaru rewitalizacji potwierdzają się również jako wnioski ze spotkania zespołu rewitalizacyjnego. Na podstawie analizy danych wskazano na występowanie natężenia problemów społecznych na siedmiu podobszarach składających się na obszar rewitalizacji:

- Podobszar rewitalizacji I. Kamienica
- Podobszar rewitalizacji II. Łekno
- Podobszar rewitalizacji III. Nowe
- Podobszar rewitalizacji IV. Przysieczyn
- Podobszar rewitalizacji V. Runowo
- Podobszar rewitalizacji VI. Sienno

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

— Podobszar rewitalizacji VII. Żelice

Obszar rewitalizacji obejmuje nie więcej niż 20% powierzchni gminy i wynosi 62,77 km², co stanowi 18,00% powierzchni gminy i zamieszkiwany jest przez 2744 mieszkańców, co stanowi 22,40% ogólnej liczby ludności gminy (12 251 mieszkańców).

Analizując podobszary rewitalizacji w zakresie uwarunkowań społecznych należy podkreślić, iż najwyższe wskaźniki w zakresie degradacji społecznej wykazują miejscowości Nowe, Przysieczyn, Runowo, Żelice które zostały objęte działaniami rewitalizacyjnymi w obszarze odnowy społecznej. Niniejsze miejscowości wykazują znaczny stopień degradacji w obszarze stopnia korzystania ze świadczeń pomocy społecznej oraz wysokiego wskaźnika obciążenia demograficznego i procesu degradacji w obszarze przestępczości i przemocy. Ponadto niniejsze obszary wykazują znaczny stopień degradacji w obszarze uwarunkowań gospodarczych i związanych z niewłaściwym stopniem odnowy infrastruktury technicznej, która wpływa na jakość życia mieszkańców. Analizując pozostałe miejscowości zaliczone do podobszarów rewitalizacji, na podstawie kompleksowej diagnozy oraz możliwości i stopnia efektywności podejmowanych działań rewitalizacyjnych. Ze względu na wysoki współczynnik degradacji w obszarze uwarunkowań społecznych oraz pozostałych uwarunkowań, do obszaru rewitalizacji zaliczone zostały pozostałe miejscowości, które posiadają znaczny potencjał w zakresie realizacji działań mających na celu prowadzenie procesu rewitalizacji społecznej oraz infrastrukturalnej związanej z procesem wyprowadzania obszaru z sytuacji kryzysowej.

Podobszar rewitalizacji Kamienica należy scharakteryzować jako obszar o wysokim stopniu skoncentrowania problemów społecznych, które szczególnie dostrzegalne są w odniesieniu do stopnia korzystania przez mieszkańców z wsparcia ośrodka pomocy społecznej, który udziela mieszkańcom świadczeń w zakresie zasiłków okresowych, celowych i pomocy na dożywianie dzieci. Może to świadczyć o nawracających sytuacjach związanych z deficytami koncentrującymi się na tym obszarze, a mianowicie utracie pracy przez mieszkańców, występowaniem trwałych dysfunkcji oraz niepełnosprawności, które wpływają na wykluczenie mieszkańców z życia zawodowego. Ważną w związku z tym powinnością jest konieczność realizacji działań skoncentrowanych na aktywizacji zawodowej jako remedium na pojawiające się kryzysy związane z trwałym wykluczeniem zawodowym części mieszkańców. Podobszar ten charakteryzuje się również wysokim stopniem koncentracji uzależnienia od alkoholu, co może być bezpośrednią przyczyną występujących przestępstw oraz działań niezgodnych z prawem. Jednakże najważniejszym problemem społecznym jest poczucie wykluczenia mieszkańców spowodowane koncentracją bezrobocia i wsparcia kierowanego z ośrodków pomocy społecznej.

Do potencjałów niniejszego obszaru należy zaliczyć:

- ✓ Usytuowanie przy drodze powiatowej oraz w pobliżu drogi krajowej numer 11;
- ✓ Bezpośrednie sąsiedztwo Jeziora Kaliszańskiego jako potencjału rozwojowego obszaru pod względem turystyczno – rekreacyjnym,
- ✓ Dobry stan infrastruktury turystycznej.
- ✓ Możliwość wykorzystania walorów turystycznych do rozwoju działalności gospodarczej.

Podobszar rewitalizacji Łekno charakteryzuje się występowaniem średniego stopnia skoncentrowania problemów we wszystkich badanych obszarach, związanych między innymi ze stopniem korzystania z pomocy społecznej, ale również występowania bezrobocia, liczby przestępstw i uzależnienia od alkoholu. Największym problemem niniejszego obszaru jest wysoki stopień starzenia się społeczności lokalnej oraz niski przyrost naturalny, co w połączeniu z migracjami wpływa na wyludnianie się obszaru i niemożność zapewnienia

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

mieszkańcom kompleksowego wsparcia, które doprowadziłoby do wyprowadzenia obszaru z sytuacji kryzysowej. Nasilenie problemów we wszystkich obszarach w stopniu średnim powoduje odzwierciedlenie problemów społecznych w zakresie przemocy domowej, której poziom nasilenia jest wysoki, a może być spowodowany koncentracją negatywnych aspektów, która bezpośrednio przenosi się na sytuację rodzinną i powoduje występowanie trwałych dysfunkcji.

Analizując niniejszy podobszar należy również wskazać na jego potencjały, które odzwierciedlają się poprzez następujące uwarunkowania:

- ✓ Historyczny układ urbanistyczny Rynku będący podstawą do ożywienia obszaru;
- ✓ Bliskie położenie Jeziora Łekneńskiego jako potencjału rozwoju obszaru;
- ✓ Usytuowanie sali widowiskowej, szkoły podstawowej, przedszkola, oraz sali gimnastycznej (w budowie).

Podobszar rewitalizacji Nowe jest położony w pobliżu miejscowości Kamienica i bezpośrednio może korzystać z potencjałów występujących na tym obszarze, czyli bliskiego usytuowania jeziora, jednakże posiada mniejszy potencjał w tym zakresie niż wskazany podobszar. Nowe jest miejscowością popegeerowską zniechęconą do podejmowania nowych wyzwań. Należy podkreślić, iż w miejscowości Nowe występuje znaczna koncentracja problemów w zakresie uzależnienia od alkoholu oraz przemocy występującej w rodzinie. Niniejsze zjawiska są związane z wyższym nasileniem bezrobocia, a także długotrwałym stopniem wykluczenia części mieszkańców. Działania w niniejszym obszarze będą możliwe do podjęcia i nastawione na zaktywizowanie mieszkańców w ramach realizacji kompleksowych działań, których celem jest przede wszystkim aktywizacja zawodowa i pobudzenie mieszkańców do integracji i nowych działań.

Do potencjałów niniejszego podobszaru możemy zaliczyć:

- ✓ Bliska odległość do Wągrowca jako miejsca koncentracji życia lokalnego;
- ✓ Rozwój gastronomicznej działalności gospodarczej na obszarze miejscowości;
- ✓ Usytuowanie pośrodku trzech jezior: Jeziora Kobyleckiego, Jeziora Durowskiego i Jeziora Kaliszańskiego.

Podobszar rewitalizacji Przysieczyn charakteryzuje się występowaniem wysokiego stopnia koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w obszarze długotrwałego wykluczenia mieszkańców, związanego z wysokim stopniem bezrobocia oraz korzystania z zasiłków przyznawanych przez pomoc społeczną. Należy podkreślić, iż szczególnie niepokojący jest wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym oraz niski odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym, co może wpływać na postępującą degradację obszaru w przyszłości. Występowanie długotrwałego wykluczenia społecznego na obszarze wpływa na nasilające się zjawiska uzależnienia od alkoholu oraz przemocy w rodzinie, co wymaga podjęcia działań nakierowanych na przeciwdziałanie tym zjawiskom.

Analizując potencjały obszaru należy wskazać:

- ✓ Występowanie dużego zakładu produkcyjnego na obszarze;
- ✓ Bliskie położenie względem Wągrowca;
- ✓ Niska koncentracja budynków zdegradowanych.
- ✓ Linia kolejowa Poznań – Wągrowiec – Gołańcz oraz infrastruktura podworcowa.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017- 2023

Podobszar rewitalizacji Runowo charakteryzuje się występowaniem znacznej koncentracji długotrwałego wykluczenia. Niniejsza sytuacja sprawia, iż mieszkańcy korzystają ze świadczeń pomocy społecznej, w szczególności zasiłków. Należy podkreślić, iż znaczna ilość osób korzysta z zasiłków stałych, co może być przykładem na długotrwały stopień wykluczenia części społeczności lokalnej i będzie wymagało podjęcia działań naprawczych. Stopień natężenia problemów społecznych może narastać w przyszłości, ze względu na wzrastającą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym i związane z tym procesem nasilenie zjawisk wykluczenia społecznego.

Na niniejszy podobszarze występują również potencjały, które mogą być pomocne w wyprowadzeniu obszaru z kryzysu:

- ✓ Bliskie położenie drogi krajowej numer 11;
- ✓ Aktywna działalność jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej oraz powstanie i rozwój lokalnego stowarzyszenia;
- ✓ Infrastruktura społeczna – świetlica wiejska.

Podobszar rewitalizacji Sienno charakteryzuje się natężeniem zjawisk negatywnych, jednakże w mniejszym stopniu na obszarze występują osoby trwale wykluczone, co wpływa na możliwość podjęcia działań o wyższej efektywności wyprowadzenia obszaru z sytuacji kryzysowej. Przejawiające się problemy związane z występowaniem przestępczości, uzależnienia od alkoholu oraz przemocy są największym obciążeniem dla niniejszego obszaru. Ponadto zidentyfikowano niski stopień integracji społecznej pomimo dostępnej infrastruktury. Należy podkreślić, iż występuje korzystna sytuacja w zakresie wieku przedprodukcyjnego oraz poprodukcyjnego na obszarze rewitalizacji, co wpływa na możliwość efektywniejszego procesu wyprowadzania obszaru z sytuacji kryzysowej.

Do potencjałów obszaru zaliczają się:

- ✓ Bliskie usytuowanie zakładów produkcyjnych;
- ✓ Nowa świetlica wiejska; szkoła, powstałe oddziały przedszkolne dla dzieci 3-4 letnich, nowe boisko wielofunkcyjne;

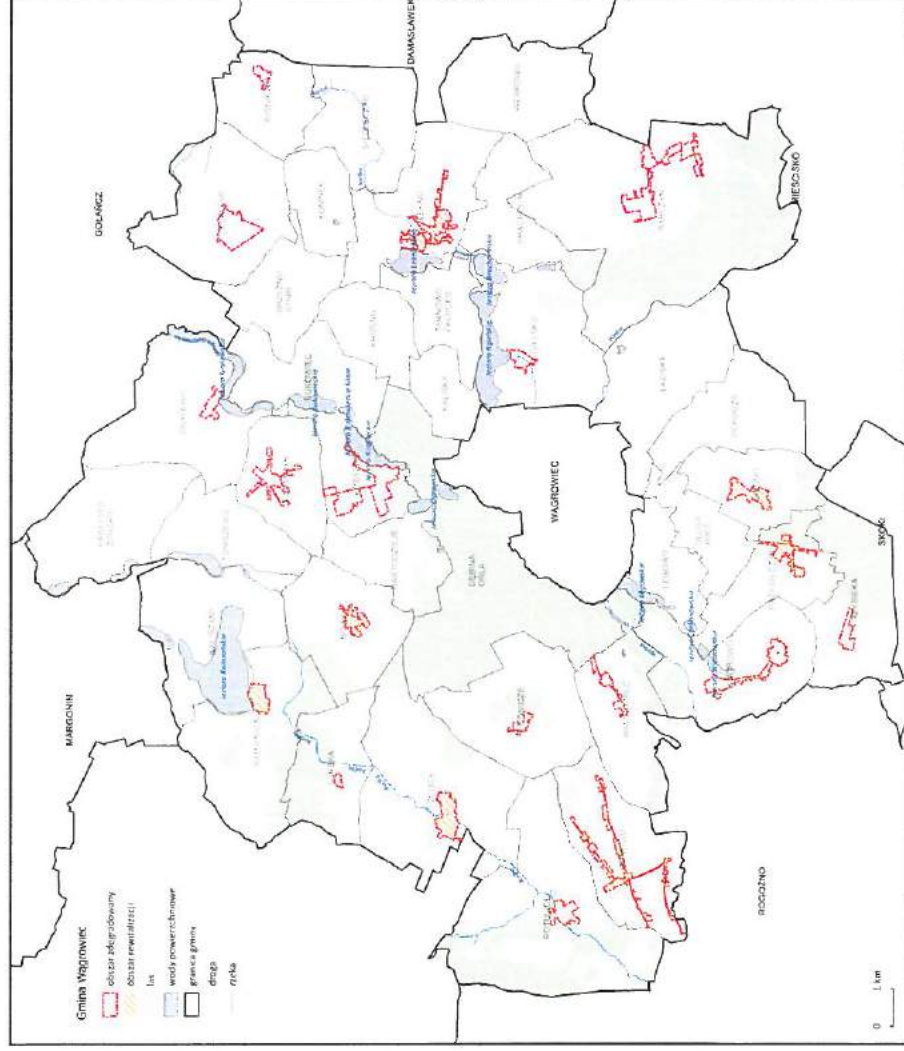
Podobszar rewitalizacji Żelice charakteryzuje się przenikaniem wszystkich problemów społecznych, których stopień nasilenia oscyluje wokół średniej dla obszaru. Mieszkańcy obszaru mają problem ze znalezieniem pracy, co powoduje ich wykluczenie oraz oznacza konieczność pobierania zasiłków. Niniejsze zjawiska przyczyniają się do uzależnienia od alkoholu oraz przemocy rodzinnej, a także większej liczby przestępstw. Obszar wymaga kompleksowego podejścia do sposobu aktywizacji zawodowej, która będzie podstawą działań prowadzących do przeciwdziałania kryzysom. Potencjałami podobszaru są:

- ✓ Występowanie zabytkowego pałacu;
- ✓ Organizowanie cyklicznych imprez historycznych.
- ✓ Funkcjonująca szkoła z zapleczem sportowym – wielofunkcyjnym
- ✓ Zagospodarowane tereny rekreacyjne.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2017 - 2023

Mapa 6 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Wągrowiec

Z uwagi na rolniczy charakter gminy znaczna część terytorium sołectw stanowią grunty rolne, leśne, łąki i pastwiska. Stąd też obszarem rewitalizacji objęto zurbanizowane, zwarte i połączone ze sobą części sołectw.